

Darīsim KOPĀ!

**RENOVĀCIJAS MEDAĻAS
OTRA PUSE
KĀDU PEĻŅU NO SILTINĀŠANAS
GŪST VALŠTS**

5. lpp.

**CEĻJUMĀ VAI UZ VASARAS MĀJU!
PALŪDZIET KOMUNĀLO MAKSĀJUMU
PĀRRĒĶINU PAR PROMBŪTNES LAIKU**

2. lpp.

№6 (58), jūnijs 2013

Svarīgākais par māju apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem

33 IEMESLI SŪDZĪBĀM

**Kurp doties, rakstīt
vai zvanīt, ja mājā
nav kārtības?**

**Aplūkojam biežāk
sastopamos
komunālos
konfliktus**

6.–9. lpp.

10.–11. lpp.

ELEKTRĪBA SVILINA MACIŅUS

**Kā valdības lēmumi
ietekmēs tarifus?**

NO KĀDIEM MAKSĀJUMIEM VAR ATTEIKTIES VASARĀ?

✉ „Labdien! Esmu pensionāre, dzīvoju sociālā mājā Rīgā. Man ir iespēja visu vasaru pavadīt laukos, tāpēc vēlos pajautāt, vai man tai laikā jāmaksā par komunālajiem pakalpojumiem, kurus neizman- toju, – par liftu, kopējo apgaismojumu, atkritumu iz- vešanu?”

Nosūtīju iesniegumu uzņēmumam Rīgas pilsētņēmums, pievienoju ūdens un elektrības skaitītāju rādījumus, lai pārvaldnieks varētu pārliicināties, ka tiešām vairākus mēnešus neesmu dzī- vojusi savā dzīvoklī. Bet man atbildēja: nē, par komunālajiem pakalpojumiem vienlīdz jāmaksā! Nesaprotu, kāpēc”.

Malda

Vasarā daudzi cilvēki pārceļas uz vasaras mājām, atvaļinājuma laikā do- das ceļojumos, uzturas sanatorijā vai pie radiem laukos, citā pilsētā. Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 1013 tādā gadījumā jums ir tiesības lūgt pārvaldnieku atbrīvot jūs no mak- sas par dažiem komunālajiem pakalpo- jumiem. Lūk, ko šajā sakarā ir lēmusi valdība:

„11. Ja dzīvoklī uz tiesiska pama- ta dzīvojoša persona atrodas pagaidu prombūtnē vismaz septiņas dienas pēc kārtas, par viņu šai laikā netiek ieka- sēta maksa par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, asenizāciju, ka- nalizāciju un ūdens patēriņu, ja tas dzīvoklī netiek uzskaitīts ar skaitītā- jiem.

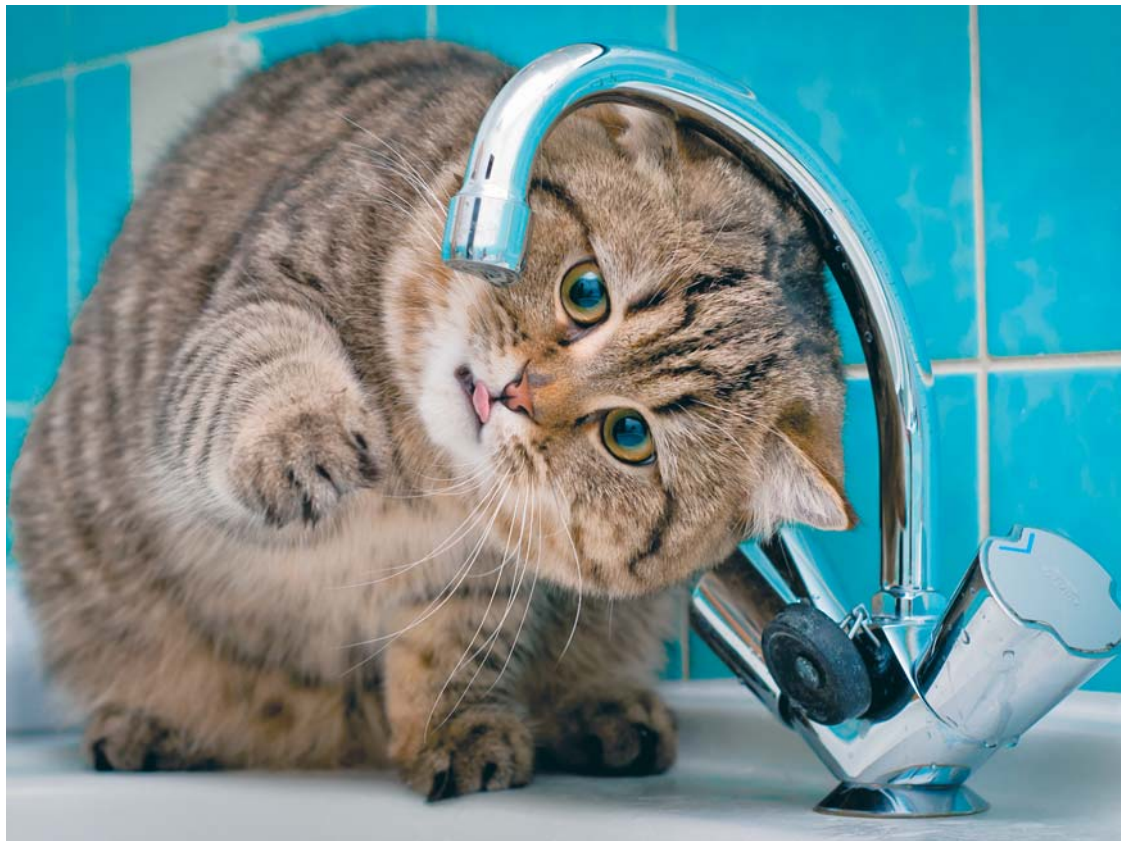
12. Dzīvokļa īpašnieks iepriekš pa- ziņo pārvaldniekam par dzīvoklī dzī- vojošas personas prombūtni, ja tā ilgst vismaz septiņas dienas pēc kārtas, bet pēc attiecīgās personas atgriešanās in- formē par to pārvaldnieku. Informācija par dzīvoklī dzīvojošas personas pagai- du prombūtni nav izpaužama trešajām personām.

13. Maksa par pakalpojumiem ne- tiek pārrēķināta:

13.1. ja pagaidu prombūtnē atrodas persona, kura vienīgā dzīvo dzīvoklī (izņemot kanalizāciju un ūdens patēri- ņu, ja tas dzīvoklī netiek uzskaitīts ar skaitītājiem);

13.2. ja par dzīvoklī dzīvojošas per- sonas pagaidu prombūtni netiek pazi- ņots šo noteikumu 12. punktā notei- tajā kārtībā”.

Kā redzat, saskaņā ar MK noteiku- miem Nr.1013 cilvēks nevar atteikt- ties maksāt par pakalpojumiem, kas saistīti ar konkrēto dzīvokļa īpašumu, tas ir, par lifta uzturēšanu, koplieto- šanas elektroenerģiju, mājas sanitāro kopšanu utt. Tas nav iespējams, jo pat vairāku iedzīvotāju prombūtnes laikā namu pārvalde turpinās uzturēt liftu, spuldzītes kāpņu telpā tiks iedegtas un arī sētnieks nesēdēs ar klēpi saliktām rokām. Skaidrs, ka jūsu kaimiņiem nav jāmaksā par šiem pakalpojumiem

vairāk tikai tāpēc, ka jūs esat devusies atpūtā uz laukiem.

Toties obligāti ir veicams pārrēķins par pakalpojumiem, par kuriem parasti maksā atbilstoši dzīvoklī mājājošo per- sonu skaitam, piemēram, par atkritumu izvešanu. Tiesa, likums ir skarbs pret vientuļiem cilvēkiem. Ja prombūtnē ir dzīvokļa vienīgais lietotājs, viņam par atkritumu apsaimniekošanu tomēr va-

jadzēs maksāt. Tāds pats noteikums ir spēkā, ja atvaļinājumā devusies visa ģi- mene, tad maksa par atkritumu izvešanu vienam cilvēkam tomēr tiks aprēķināta.

Īpaši jāiegūmē, ka pārvaldniekam ir tiesības vispār atteikt pārrēķinu par prombūtnē esošajiem, ja tie to pieprasa tikai pēc atgriešanās. Informēt pārvald- nieku obligāti vajag pirms aizbrauk- šanas, vislabāk pāris nedēļas iepriekš,

un tūlīt pēc atgriešanās iesniegt jūsu prombūtni apliecināšus dokumentus (lidmašīnas biļeti, sanatorijas grāmati- ņu, slimnīcas izrakstu utt.). Ja cilvēks vasaru pavada vasarnīcā, apstiprināši dokumenti parasti nav nepieciešami, taču pārvaldniekam ir tiesības jebkurā brīdī pārbaudīt dzīvokli, lai pārliicinā- tos, ka tā iemītnieki tiešām ir izbrau- kuši. **K**

GB GOLD bonus

DĀRGI!!! ZELTA UN SUDRABA UZPIRKŠANA

PĒRKAM: ZELTA IZSTRĀDĀJUMUS, LŪŽŅUS, MONĒTAS, ZOBU ZELTU, BALTO ZELTU. PLATĪNU UN PALLĀDIJU.

Tūlītēja samaksa skaidrā naudā un/vai ar pārskaitījumu

Pensionāriem speciāli nosacījumi

Rīga, Avotu iela 25
(Avotu un Lāčplēša ielas stūrīs)
Darbdienās 10.00-18.00
Tālr. 67288842, 67285580

SIA "ABC Jumts"

JUMTI

Remonts • Maiņa

Apkalpošana

Dūmvadi no nerūsējoša tērauda

Izgatavošana • Montāža

Industriālais alpinisms

Mob.: 27772120

www.abcjumts.lv

Ar "Būvniecības ABC" Klienta karti **Vienmēr lētāk!**

Būvniecības ABC

KLIENTA KARTE

"Būvniecības ABC" lielveikali
Rīga, Pērnavas ielā 27/29, t. 67313322, Mūkusalas ielā 93, t. 67804660
Darba laiki: darba dienās 8.30 – 19.30, sestdienās 9.00 – 17.00, svētdienās 9.00 – 15.00
www.buvniecibas-abc.lv

VAJAG JAUNU VANNU?

JAUNA VANNA 2 STUNDĀS!

www.vannavanna.lv

67243324; 26310088

Sistemserviss

PĀRBAUDE, SERVIS, PIEGĀDE

20 GADU PIEREDZE

C KLASES ŪDENS PATĒRINA SKAITĪTĀJI - OFICIĀLS PĀRSTĀVIS BALTIJĀ

• ŪDENS UN SILTUMA SKAITĪTĀJI

• MANOMETRI, TERMOMETRI

20040513, 67245756

IZNOMĀ **Lāčplēša iela 24, k. A**

BIROJA TELPAS

CENTRĀ

IZDEVĪGAS CENAS

Tālr.: 29720081

PIEJAMAS TELPAS NO 10 LĪDZ 200 KV.M.

Vācijas ražotāja apkures radiatori **"KERMI"**

25% atlaide no veikala cenas!

Projektēšana, piegāde, montāža, garantija

SIA SANREMS

Ūdens skaitītāju Siltumskaitītāju Pārbaude – Nomaina – Uzstādīšana Ūdens skaitītāju rādījumu starpības izlīdzināšana

Tālr.: 67612523, 67627695, 26327967

Kandavas iela 41a, Rīga

PARĀDI KATRAM CETURTAJAM VIENA SPULDZĪTE IZGLĀBS LATVIJU?

Āģentūra TNS noskaidrojusi, ka 28% Latvijas ekonomiski aktīvo iedzīvotāju iekrājuši parādus par dzīvokli un komunālajiem pakalpojumiem.

Zīmīgi, ka biežāk sevi par nemaksātājiem atzinuši Latvijas nepilsoņi. Tāpat

riska grupā ir cilvēki ar pamatizglītību, kā arī iedzīvotāji ar ļoti maziem ienākumiem.

TNS apgalvo, ka starp tiem ekonomiski aktīvajiem Latvijas iedzīvotājiem vecumā no 18 līdz 55 gadiem, kuri nav nokārtojuši dzīvokļa īres un komunālos maksājumus, 28% parāds ir līdz 100 latiem, 41% – no 100 līdz 499 latiem,

16% – virs 500 latiem. Dīvaini, bet 5% nemaksātāju nav skaidra priekšstata par parāda summu.

Aptauja liecina, ka aptuveni 71% Latvijas iedzīvotāju nav parādā par komunālajiem pakalpojumiem vai arī nevēlas šo problēmu atzīt. 1% nav sava viedokļa par dzīvokļa parādiem. **K**

VĒSTULE

KATRAI MĀJAI – ZĀLES PĻĀVĒJU!

„Labdien! Vēlamies pastāstīt par mūsu mājas Rīgā, Sarkandaugavas ielā, pieredzi, varbūt tā noderēs arī citiem galvaspilsētas iedzīvotājiem.

Pagājušajā gadā pamanījām, ka zāle pie mājas izaug daudz ātrāk, nekā namu pārvaldes nolīgta firma paspēj to nopļaut. Tā kā mēs ar kaimiņiem kopjam pagalmu un vēlamies redzēt to glītu, sākam interesēties, kas notiek. Izrādījās, ka zāli paredzēts pļaut tikai divas reizes sezonā.

Reiz jūlija vidū, nesagaidījuši firmas darbinieku, palūdzām zāli nopļaut vienam no mūsu mājas iemītniekiem, kurš strādā līdzīgā specializētā uzņēmumā. Taču jau nākamajā dienā ieradās namu pārvaldes pļāvējs. „Zāle nopļauta, darba man nav, bet jūsu mājai, vienalga, nāksies maksāt par manu ierašanos,” viņš sūrojās.

Tā nu ar zāles pļaušanu pagājušajā vasarā nebija nekādas kārtības. Piedevām par pāris pļaušanas reizēm no mājas fonda nācās samaksāt 131 latu. Šogad izdomājām, kā atrisināt problēmu: kopsapulcē pieņēmām lēmumu

daļu remonta uzkrājumu atvēlēt savas zāles pļaujmašīnas iegādei. Prasmīgu vīru mājā netrūkst, paši kopsim zālienu – sanāks gan regulāri, gan lēti! Profesionāla zāles pļaujmašīna maksā aptuveni 300 latu, tātad atmaksāsies jau pāris gados.

Pašvaldības namu pārvaldes iecirknis izrādīja mums pretimnākšanu un parakstīja trīspusējo līgumu par pļaujmašīnas iegādi, tagad ar nepacietību gaidām savu jaunieguvumu, lai sāktu taupīt. Tiesa, mums ir zināmas priekšrocības – mums ir nestandarta māja ar plašu pagrabu un koplietošanas telpām, būs vieta, kur glabāt zāles pļāvēju. Ne jau visās daudzdzīvokļu mājās ir tādas ērtības. Tomēr iesaku arī citiem padomāt, vai nebūtu vērts sekot mūsu piemēram, mājai tā tomēr ir prāva ekonomija!”

Mājas vecākā

KONTROLĒS ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANU

Kuru katru brīdi Rīga iegūs jaunus saistošos noteikumus par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, kuri noteiks atkritumu savākšanas, pārvadāšanas un uzglabāšanas kārtību. Pašvaldība kārtējo reizi cenšas „piegriezt skrūves” atkritumu apsaimniekotājiem un ņemt šo nozari savā kontrolē.

Saistošo noteikumu projekts paredz, piemēram, ka Rīgas domes Mājokļu un vides departaments uzturēs apjomīgu informācijas sistēmu par visiem atkritumu ražotājiem galvaspilsētā (PARIS). Tas nozīmē, ka stingri tiks uzskaitīti visi dzīvokļi, māju un dārziņu īpašnieki.

Jaunajā sistēmā varēs atrast informāciju par noslēgtajiem sadzīves atkritumu apsaimniekošanas līgumiem, atkritumu tvertņu piederību, laukumiem un novietošanas vietām, kuras paredzēts kontrolēt ar GPS, kā arī ziņas par specializētajiem atkritumu pārvadāšanas trans-

portlīdzekļiem un tvertņu izvešanu no katra laukuma. Tā ka neuzskaitītu sadzīves atkritumu Rīgā vairs nebūs, un nekustamā īpašuma īpašnieki un apsaimniekotāji, kas nebūs noslēguši atkritumu izvešanas līgumus, tiks sodīti.

Plānots, ka Rīgā būs trīs sadzīves atkritumu apsaimniekošanas zonas: Centra rajona un Latgales priekšpilsētas administratīvā teritorija, Vidzemes priekšpilsētas un Ziemeļu rajona administratīvā teritorija un Pārdaugava – Kurzemes rajona un Zemgales priekšpilsētas administratīvā teritorija. Katrai zonai pašvaldība izsludinās sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma iepirkumu un ar konkursa uzvarētāju noslēgs līgumu.

Noteikumu projektā arī paredzēts, ka visā Rīgā būs vienāda maksa par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu un operatori to varēs paaugstināt ne biežāk kā reizi gadā. Jaunā kārtība vēl jāpastiprina Vides un reģionālās attīstības ministrijai, taču gaidāms, ka atkritumu apsaimniekotājiem būs iebildumi pret domes priekšlikumu. **K**

Pagājušajā nedēļā publicēti interesanta pētījuma rezultāti: speciālisti aprēķinājuši, ka tikai viena energoekonomiskā LED spuldze katrā Latvijas mājsaimniecībā palīdzētu mums divos gados ietaupīt 16 miljonus latu. Vairāk līdzinās reklāmai, taču skaitļi patiešām ir šokējoši.

Pētījumu veica kompānija DK Energy, salīdzinot divus pēc izgaismojuma līdzvērtīgus gaismas avotus – 60 vatu kvēlspuldzi un moderno ekonomisko LED spuldzi, kura patērē par 90% mazāk elektroenerģijas.

Ja ticam Centrālās statistikas pārvaldes datiem, Latvijā ir aptuveni 840 tūkstoši mājsaimniecību. Ja katra parastās spuldzes vietā ieskrūvētu kaut

vienu ekonomisko, pirmajā gadā mēs ietaupītu elektroenerģiju 3,75 miljonu latu vērtībā, bet otrajā gadā ekonomija būtu daudz lielāka – 16,5 miljoni latu, jo jauno spuldzīšu iegāde jau būtu atmaksājusies.

Vai elektroenerģijas tarifi turpmāk pieaugs un kā vēl iespējams taupīt uz gaismas rēķina, par to lasiet 10.–11. lpp. **K**

AKCIJU SABIEDRĪBA RĪGAS SILTUMS

AS „RĪGAS SILTUMS” informē - otrdien, 9. JŪLIJĀ tiks veikta Daugavas labā krasta siltumtīklu hidrauliskā pārbaude, tāpēc siltumenerģijas lietotāji Vecrīgā, Rīgas centrā, Ķengaragā, Dārziņciemā, Dreiliņos, Pļavniekos, Purvciemā, Mežciemā, Teikā, Juglā, Čiekurkalnā, Sarkandaugavā un Mežaparkā nesaņems karsto ūdeni.

Lūdzam ēku īpašniekus un ēku apsaimniekotājus nodrošināt drošu siltumapgādes sistēmu atslēgumu no AS „RĪGAS SILTUMS” siltumtīkliem.

Lai siltumtīklos radušos bojājumu gadījumā vidē neizplūstu karsts siltumnesējs, pirms hidrauliskās pārbaudes tas tiek atdzesēts līdz +45 grādiem. Daļai abonentu karstā ūdens temperatūra pazemināsies jau pirmdienas vakarā.

Pārbaudes laikā siltumtīkli ir paaugstinātas bīstamības objekti – siltumnesēja spiediens tajos sasniedz 16 atmosfēras.

Akciju sabiedrība „RĪGAS SILTUMS” lūdz iedzīvotājus nekavējoties ziņot par hidrauliskās pārbaudes laikā novērotajām ūdens noplūdēm siltumtīklos pa diennakti bezmaksas Klientu palīdzības dienesta tālruni 80000090.

AS „RĪGAS SILTUMS” atvairojas par sagādātajām neērtībām!
Informācija internetā – www.rs.lv

KUR VAR DABŪT AVĪZI?

- Rīgas namu apsaimniekotājs:
 - Lāčplēša iela 24, Rīgā
 - Daugavas iela 1, Salaspils
- Lielveikalos „Būvniecības ABC”, Rīgā:
 - Pērnavas ielā 27/29
 - Mūkusalas ielā 93

- Rīgas apsaimniekotāju asociācija, Lāčplēša ielā 24 – 408, Rīgā

Rīgas namu pārvaldnieka iecirkņos un nodaļās:

- Klientu apkalpošanas centrs, Brīvības iela 49/53
- Buļļupe, Gobas iela 6a
- Centrs, Avotu iela 35a

- Daugava, Maskavas iela 268/1
- Jugla, Brīvības gatve 430a
- Krasts, Maskavas iela 168
- Kurzeme, Mārtaņa iela 7
- Ķengarags, Aglonas iela 39
- Mežciems, S. Eizenšteina iela 59
- Pļavnieki, A. Deglava iela 106/4

- Purvciems, Dzelzavas 17
- Sarkandaugava, Tilta iela 11/1
- Spilve, Dzirciema iela 52/2
- Valdemārs, K. Valdemāra iela 106/108
- Vecmīlgrāvis, Baltāsbaznīcas iela 52
- Zemgale, E. Smilģa iela 46

Pēc nākamā «Darīsim kopā!» numura jautāriet 18. jūlijā

Avīze «Darīsim kopā!»

Izdevējs:
SIA «EGO projekts»
Reģistrācijas numurs: 000703294
Telefons: 20042031
Reklāmas nodaļa: 29147618
<http://www.kopaa.lv>
E-pasts: info@kopaa.lv
Rīga, Lāčplēša iela 24, LV-1011
Iznāk sadarbībā ar Rīgas Apsaimniekotāju Asociāciju
Iespiests: SIA «Poligrāfijas grupa Mūkusalā»

Tirāža: 20 000

Uz iedzīvotāju jautājumiem atbild Rīgas apsaimniekotāju asociācijas valdes priekšsēdētājs Igors Trubko

ĪRNIEMIEM BALSSSTIESĪBU NAV

„Mums piedāvāja renovēt māju. Man dzīvoklis nepieder, īrēju to no pašvaldības. Vai man par siltināšanu jāmaksā tikpat, cik maksā privatizēto dzīvokļu saimnieki?”

Manuprāt, vajadzētu būt atšķirībai! Īpašnieks savu dzīvokli pēc renovācijas var dārgāk pārdot, bet kādus labumus gūst īrnieks?”

Katra pašvaldība, kam pieder dzīvokļi nosiltinātā mājā, var pieņemt šajā jautājumā savu lēmumu. Cik man zināms, Jelgavā par renovāciju īrnieku vietā maksā pilsēta, bet Rīgā pašvaldība šo pienākumu uzlikusi pašiem iedzīvotājiem.

Kā redzat, viss atkarīgs no pilsētas vadības politikas. Pašvaldībai kā dzīvokļa īpašnieci ir tiesības palielināt īres maksu, lai segtu mājas renovācijas izdevumus. Tādu kārtību nosaka likums „Par dzīvojamu telpu īri”. Ir tikai viens ierobežojums: īrnieks par maksas palielināšanu jābrīdina vismaz pusgadu pirms jaunās maksas stāšanās spēkā. **K**

KĀPĒC PAR REMONTU NEVAR MAKSĀT VIENLĪDZĪGI?

„Mūsu mājā plānots ūdensvada remonts. Katram dzīvokļa īpašniekam jāsedz sava kopējo izmaksu daļa proporcionāli mājokļa platībai. Kāpēc pārvaldnieks izvēlējies tieši šādu remonta izdevumu sadales principu? Tādā gadījumā vienistabas dzīvokļu īpašniekiem būs jāmaksā mazāk nekā trīsistabu, bet tas nav taisnīgi, jo kopējo ūdensvadu visi izmanto vienādi.”

Manuprāt, maksa par ūdensvada remontu jāsadala visiem dzīvokļiem vienlīdzīgi! Lūdzu, paskaidrojiet, kas par to teikts Ministru kabineta noteikumos Nr. 1014”.

Ministru kabineta noteikumos Nr. 1014 teikts, ka maksājumus par mājas uzturēšanu un apsaimniekošanu aprēķina proporcionāli

dzīvokļa īpašumā ietilpstošajai kopīpašuma domājamaī daļai.

Ja dzīvokļu īpašnieki nav pārņēmuši mājas pārvaldīšanu vai īpašnieku kopība nav pieņēmusi citādu apsaimniekošanas un remonta apmaksas kārtību, pārvaldniekam jāievēro šis princips. Bet kopsapulcei ir tiesības ar balsu vairākumu pieņemt lēmumu, ka mājas labiekārtošanas izmak-

sas visi dzīvokļu īpašnieki sedz vienādās daļās neatkarīgi no dzīvojamās platības lieluma. Tikai jāsaprot, ka mazo dzīvokļu īpašniekiem tādā gadījumā nāksies maksāt vairāk nekā pie iepriekšējā maksājumu sadalījuma, tāpēc diez vai viņi tādu lēmumu atbalstīs.

Kāpēc mājas uzturēšanas izdevumi jāsadala proporcionāli dzīvokļu lielumam? Katram īpašniekam pieder ne tikai savs mājoklis, bet arī kopīpašuma – bēniņu, jumta, kopējā ūdensvada utt. – domājamaī daļas. Jo lielāks dzīvoklis, jo vairāk kopīpašuma domājamo daļu pieder tā īpašniekam, tātad jo lielāks finansiālais ieguldījums kopīpašuma uzturēšanā un remontā viņam jānod. **K**

IEDZĪVOTĀJAM NEKAS NAV JĀPIERĀDA!

„2012. gada novembrī namu pārvalde mums maksu par ūdeni sāka aprēķināt, kā izsakās pašī namu pārvaldes darbinieki, „pēc normatīva”. Katram no dzīvokļī deklarētajiem pieciem cilvēkiem ūdens patēriņš tiek aprēķināts 10 m³ apmērā mēnesī.”

Taču dēls un meita nedzīvo kopā ar mums. Kad informējām par to namu pārvaldi, mums teica: „Pierādiet!” Sākām vākt pierādījumus, bet rēķini pa to laiku aug augumā!

Kas var kalpot par pierādījumu

tam, ka cilvēks nedzīvo konkrētā dzīvoklī un viņu nevajadzētu iekļaut dzīvokļa rēķinā? Vai namu pārvalde, saņemusi pierādījumus, veiks mums pārrēķinu par pēdējiem astoņiem mēnešiem?”

Ļoti labs jautājums. Lieta tāda, ka nevienā likumā nav teikts, ka pārvaldniekam maksa par komunālajiem pakalpojumiem jāaprēķina, vadoties pēc dzīvoklī deklarēto personu skaita. Gluži pretēji: Ministru kabineta noteikumos teikts, ka maksa jāaprēķina atbilstoši dzīvoklī reāli dzīvojošo personu skaitam. Tā ir milzīga atšķirība!

Vēsturiski tā iegājies, ka namu pārvaldes savos aprēķinos balstās uz ziņām

par deklarētajām personām. Bet, pateicoties precizējumam MK noteikumos Nr. 1014, jebkuram dzīvokļa īpašniekam ir tiesības vērsties pie pārvaldnieka ar iesniegumu: „Tāds un tāds deklarētais cilvēks manā dzīvoklī pastāvīgi nedzīvo, tāpēc lūdzu pārtraukt aprēķināt viņam maksu par atkritumu izvešanu, ūdeni un kanalizāciju”.

Ja namu pārvalde prasa „pierādījumus”, dzīvokļa īpašniekam ir tiesības pašam sastādīt aktu par dzīvoklī

deklarēto, bet tur nedzīvojošo cilvēku prombūtni. Aktu var parakstīt sētņieki un kaimiņi. Pēc akta saņemšanas namu pārvaldei jāpārtrauc pierēķināt lieku maksu par komunālajiem pakalpojumiem. Tiesa, saņemot pārrēķinu par iepriekšējiem mēnešiem dzīvokļa īpašniekam neizdosies.

Ko darīt, ja namu pārvalde nevēlas atzīt, ka klientam ir taisnība? Jāvēršas tiesā ar prasību atcelt maksu un atmaksāt pārmaksāto naudu. **K**

VESELĪBAS CENTRĀ

Rīga,
Lāčplēša iela 24,
korp. B

IZNOMĀ
TELPAS

+ PRIVĀTPRAKSEI
+ MEDICĪNAS IESTĀDEI

Tālrunis:
29720081

Rīgas apsaimniekotāju asociācijas
portāls

www.RigAA.lv

Viss par māju apsaimniekošanu

Gaidam Jūsu jautājumus uz e-pastu info@rigaa.lv

Akciju sabiedrība
**RĪGAS NAMU
APSAIMNIEKOTĀJS**

Apsaimniekojam mājas,
kurām ir biedrības
vai pilnvarotās personas!

Rīga, Lāčplēša iela 24, tālrunis 67893079, info@rna.lv

- ✓ **Kā jāapsaimnieko mājokļi?**
- ✓ **Kas maksās par remontu?**
- ✓ **Kādas tiesības ir iedzīvotājiem?**
- ✓ **Kāpēc aug tarifi?**

Par to visu – mūsu portālā
www.kopaa.lv!

Jaunākās
ziņas katru dienu

„50% PROGRAMMAS” NOSLĒPUMI

Politiķi māca mūs siltināties, bet kāds viņiem no tā labums?

A. ŠEVČENKO

Jūnija pirmajā nedēļā valdība uzklusēja Ekonomikas ministrijas ziņojumu par renovācijas norisi. Galvenais secinājums – par daudziem skaitļiem un faktiem mums nav ne jausmas. Gribat zināt, kāda nauda siltināšanas programmā apgrozās un kāpēc tas ir izdevīgi valstij? Pastāstīsim!

■ Saskaņā ar enerģētikas attīstības nostādņēm Latvijā līdz 2016. gadam vidējais energopatēriņš mājās jāsamazina no 220–250 kWh/m² līdz 195 kWh/m² gadā. Skaidrs, ka valdība nevēlas palikt kaunā Eiropas priekšā.

■ Latvija apsolījusi līdz 2020. gadam energopatēriņu samazināt vēl vairāk – līdz 150 kWh/m² gadā.

■ Taču pēkšņi atklājies, ka pēdējo 20 gadu laikā mūsu mājas kļuvas aptuveni par piektdaļu energoefektīvākas, jo 1990. gadā mēs tērējām 305 kWh/m². Vai cilvēki sākuši taupīgāk lietot karsto ūdeni un siltināt dzīvokļus no iekšpusēs, lai mazāk būtu jāmaksā par siltumu?

■ Dzīvojamo māju patērētā enerģija veido 40% no valsts kopējās energobalances. Ja nu tas par kaut ko liecina, tad galvenokārt par to, ka mums nav lielu ražotņu...

■ Aptuveni 400 tūkstošos ēku enerģiju izmanto iekštelpu mikroklimata regulēšanai (tas ir, apsildei). Pēc skaita visvairāk ir viena dzīvokļa māju (300 tūkstoši), taču pēc apsildāmās platības (50,4 miljoni kvadrātmetri) līderes ir daudzdzīvokļu ēkas, kaut arī tādu Latvijā ir tikai 38 tūkstoši.

■ Kopš 2009. gada valstī tiek īstenoti māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi ar ES fondu atbalstu. Sagaidāms, ka programmas ietvaros tiks renovētas aptuveni 1000 daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas jeb 2,6% no kopskaita. Jūs piekritīsiet, tas nav daudz!

■ Pēc ekspertu vērtējuma, efektīvi mūsu valstī iespējams renovēt tikai 60–70% no dzīvojamo ēku sektora, un tie ir aptuveni 25 tūkstoši daudzdzīvokļu māju. Investēt līdzekļus pārējo siltināšanā nav jēgas, ieguldījumi nekad netiks atgūti. Taču eksperti nestāsta, ko darīt „auksto” māju iedzīvotājiem, kuriem par siltuma ekonomiju nav pat ko saņemt.

■ Pieņemot, ka renovācijas vidējās izmaksas ir 70 latu uz 1 m², māju siltināšanā valstī būtu jāiegulda 2,7 miljardi latu. Salīdzinājumam: visi Latvijas pensionāri kopā no valsts gadā saņem vienu miljardu latu. Ar 2,7 miljardiem pietiktu, lai piecus gadus viņiem maksātu 50% piemaksu!

■ Renovējot ēku, ir svarīgi, lai uz siltumenerģijas ietaupījuma rēķina tiktu atgūti ieguldījumi. Cilvēki vēlas reālu ekonomiju pēc 10–15 gadiem, māju tehniskās uzturēšanas speciālisti uzskata, ka arī pēc 20 gadiem būtu labi. Taču tas nozīmē, ka daļa dzīvokļu īpašnieku naudu par renovāciju tērēs, bet ietaupījumu nesagaidīs, mūžs būs par īsu. Viņiem var līdzēt tikai valsts atbalsts – ja valsts kaut daļēji sedz kredīta maksājumus.

■ Pirmais dzīvojamās mājas siltināšanas projekts Latvijā tika realizēts 2001. gadā – ar Berlīnes Pilsētas attīstības pārvaldes atbalstu tika nosiltināta 602. sērijas deviņstāvu dzīvojamā māja Rīgā, Ozolciema ielā 46/3.

■ Šobrīd līdzfinansējumu no ES fondiem renovācijai var saņemt, ja daudzdzīvokļu mājas būvniecība uzsākta līdz 1993. gadam un ēka ekspluatācijā nodota līdz 2002. gadam, un lielākā daļa daudzdzīvokļu māju atbilst šim nosacījumam.

■ Saskaņā ar provizoriskiem 2011. gada tautas skaitīšanas datiem Latvijā ir 988 tūkstoši mājokļu, no kuriem 680 tūkstoši ir daudzdzīvokļu mājās, 285 tūkstoši – individuālās mājās.

■ Vienam projektam maksimāli pieļaujamais ERAF finansējums ir 35 latu uz vienu dzīvojamās mājas kopējās platības kvadrātmetru, maksimālais finansējums – 50% no projekta kopējām izmaksām (vai 60%, ja projekta iesniegšanas brīdī vismaz 10% no daudzdzīvokļu mājas dzīvokļu īpašniekiem ir noteikts maznodrošinātas personas statuss).

■ Pēc jaunākajiem datiem, uz ERAF finansējumu renovācijai visā Latvijā pretendē vairāk nekā 1200 māju, līdz šim pabeigti tikai 159 projekti. Kopējais pieejamais finansējums renovācijai ir 62,75 miljoni latu, tai skaitā ERAF finansējums 47,75 miljoni latu un virsraistību finansējums 15 miljoni latu.

■ Šobrīd ēku energoefektivitātes paaugstināšana tiek veicināta, izmantojot ERAF līdzfinansējumu līdz 50% apmērā no renovācijas izmaksām, bet nākamajā plānošanas periodā iespējams atbalsta veids varētu būt aizdevumi ar pazeminātu procentu likmi, rotācijas fondi, energoservisa kompāniju pakalpojumi, nodokļu atvieglojumi, papildu privātu finanšu līdzekļu piesaiste un citi risinājumi.

■ Šobrīd bankas aizdevuma procentu likme ir 5–7% gadā, ja tā būtu 2,5%, desmit gadu periodā šāds atbalsta veids būtu finansiāli izdevīgāks salīdzinājumā ar ERAF 50% līdzfinansējumu.

■ Nākotnē vajadzētu veidot rotācijas fondu, no kura tiktu aizdota nauda renovācijai. Tiklīdz viena māja būtu norēķinājusies par kredītu, naudu varētu aizdot nākamajai.

■ No 2014. gada pašvaldība varētu līdzfinansēt siltināšanu pēc PEKO shēmas – vispirms piešķirt iedzīvotājiem naudu renovācijai, bet pēc tam „pelnīt” uz siltuma ietaupījuma rēķina. Mājas īpašnieki vēl 10–15 gadus turpinātu apmaksāt iepriekšējo patēriņa apjomu, bet starpība nonāktu attiecīgā pašvaldības uzņēmuma kasē. Toties cilvēkiem vairs nevajadzētu riskēt un renovācijai ņemt bankas aizdevumu.

■ 2012. gadā iedzīvotāju parāds par siltumenerģiju bija 14,6 miljoni latu jeb 6,2 % no izrakstīto rēķinu kopējās summas. Lielākais parādu apjoma īpatsvars – 9% – fiksēts 2010. gadā, bet līdz krīzes sākumam tas nepārsniedza 4%.

■ Šobrīd banku piedāvātais maksimālais ēku renovācijas kredīta termiņš ir 15 gadi, bet ES fondu līdzfinansējums ļauj samazināt kredīta atmaksāšanas termiņu vidēji divas reizes – līdz septiņiem astoņiem gadiem. Bez ES fondu līdzfinansējuma kredītu atmaksas termiņi var pieaugt līdz 20 un pat 30 gadiem.

■ Visbiežāk aizņēmumi siltināšanai tiek ņemti eiro valūtā, jo likmes latos ir augstākas. Kredīta mainīgā procentu likme svārstās no 3,8 līdz 5,0% + EURIBOR, fiksētā likme 4,0 līdz 6,0%.

■ 2014.–2020. gadā Latvija vēlas no ES fondiem saņemt vēl 190,18 miljonus latu, valdība varētu piešķirt 30,62 miljonus. Kopā ar privāto finansējumu tam būtu jānodrošina investīcijas dzīvojamo māju energoefektivitātes uzlabošanā vismaz 320 miljonu latu apjomā.

■ Kādas renovācijas atbalsta shēmas Latvijā plānots izmantot, sākot no 2014. gada? Ekonomikas ministrija piedāvā divus variantus: aizdevums ar pazeminātu procentu likmi, kas tiek izsniegts, lai sasniegtu noteiktu enerģijas ietaupījuma līmeni, vai arī kombinēts atbalsta mehānisms, kas ietvertu gan aizdevumu ar pazeminātu procentu likmi, gan arī līdzfinansējumu, lai sasniegtu paaugstinātu energoefektivitātes līmeni.

■ Kāds labums no renovācijas mūsu varas institūcijām? To vēlēšanās iemācīt mūs taupīt siltumu ir viegli izskaidrojama – no ēku energoefektivitātes uzlabošanas pasākumiem valsts un pašvaldību budžetā nodokļu veidā būtu jānonāk līdz 30% no renovācijas projektos investētajiem līdzekļiem. **K**

33 IEMESLI SŪDZĪBĀM

Kur vērsties un uz kādiem tiesību aktiem atsaukties, ja mājā nav kārtības?

Marina MATROŅINA, speciāli laikrakstam „Darīsim kopā!”

Visiem labi zināms, ka jebkuram dzīvokļa īpašniekam ir ne mazums iemeslu neapmierinātībai: sētnieks pienācīgi nestrādā, kaimiņš trokšņo, ūdens korekcija ir liela, kāpņu telpa simt gadu nav remontēta. Vakar cilvēks aizgāja uz namu pārvaldi, bet tur pret viņu nebija pietiekami laipni. Varbūt pats kaut ko nepareizi dara? Vai varbūt vienkārši nezina savas tiesības?

Šodien aplūkosim visplašāk izplatītos konfliktus un nebūšanas, kas gadās mūsu mājās, un noskaidrosim, kur vispareizāk būtu meklēt taisnību katrā konkrētā gadījumā. Daļa jautājumu attiecas uz pašvaldības apsaimniekošanas uzņēmuma SIA Rīgas namu pārvaldnieks klientiem, bet lielākā daļa skaidrojumu lieti noderēs visiem dzīvokļu īpašniekiem.

Kam sūdzēties, ja kaimiņi zālienā novieto mašīnas? Kādi normatīvi ir spēkā šajā jautājumā?

Šogad spēkā stājušies jauni Rīgas domes noteikumi „Rīgas pilsētas apstādījumu uzturēšanas un aizsardzības saistošie noteikumi”, kuru 7. punkts skaidri nosaka, ka publiskajos apstādījumos „aizliegts braukt un novietot mehāniskos transportlīdzekļus, ja tas nav saistīts ar apstādījumu apsaimniekošanu”.

Par mājas zālienā patvaļīgi novietotu automašīnu jāziņo pašvaldības policijai. Ja policisti ieradīsies, pirms mašīnas īpašnieks būs attapies, viņam var uzlikt naudas sodu no 10 līdz 250 latiem. Juridiskai personai par tādu pārkāpumu draud naudas sods no 25 līdz 500 latiem. Šādi sodi paredzēti pašvaldības noteikumos.

Kam sūdzēties, ja dzīvokļa īpašnieks iekrājis milzu parādu, bet namu pārvalde nesteidz ierosināt lietu tiesā?

Latvijas likumi pagaidām nenosaka, kādai jābūt parāda summai, lai pārvaldnieks vērstos tiesā, taču neoficiāli tiek uzskatīts, ka pietiek ar parādu triju mēnešu vidējo maksājumu apmērā.

SIA Rīgas namu pārvaldnieks mums pavēstīja, ka 2012. gadā tiesvedībā bija aptuveni 4000 prasību pret nemaksātājiem, kas uzņēmumam izmaksā visai dārgi. Pirms neilga laika visiem parādniekiem atkal tika nosūtīti atgādinājumi. Ja cilvēki neatsauksies, tiesā tiks iesniegta jauna prasību porcija.

Taču gadās, ka kādu parādnieku namu pārvalde „piemirst”. Tad aktīvāk jārikojas pašiem iedzīvotājiem – jāraksta iesniegums Klientu apkalpošanas centram un jāpieprasa, lai pārvaldnieks sniedz pārskatu par cīņu ar parādniekiem. Tāpat ar kopības lēmumu viņi var pieprasīt, lai pārvaldnieks parādnieka lietu steidzami iesniedz tiesā (lai gan faktiski viņam tas jādara arī bez šāda lēmuma).

Kam sūdzēties, ja dzīvoklī cauruļvadā radusies sūce?

Glūži tāpat: ja esat SIA Rīgas namu pārvaldnieks klients, atrodiēt kārtējā dzīvokļa rēķinā sava nama pārziņa tālruna numuru, zvaniet un pieprasiet nekavējoties atsūtīt avārijas brigādi. Privāto apsaimniekošanas uzņēmumu klientiem jāvēršas pie sava pārvaldnieka.

Kam sūdzēties, ja dzīvokļa rēķinā norādītā dzīvokļa platība nesakrīt ar zemesgrāmatas datiem?

Ja dzīvokļa platība neatbilst izrakstam no zemesgrāmatas, jādodas uz SIA Rīgas namu pārvaldnieks Klientu apkalpošanas centru vai jāvēršas pie sava pārvaldnieka, ja māju apsaimnieko privāto uzņēmums. Līdzīgs jāņem zemesgrāmatas izraksta oriģināls.

Kam sūdzēties, ja dzīvoklī tek krāns?

Ja dzīvoklī radusies problēmas saistībā ar iekšējo ūdensvadu, īpašniekam sanāks jāaicina palīgā privātā kārtā, bet pašvaldības apsaimniekošanas uzņēmuma klienti kopš 2012. gada jūnija var izsaukt arī SIA Rīgas namu pārvaldnieks meistar, kurš salabos jūsu krānu (tualetes podu, dušu, sifonu utt.) par fiksētu cenu. Namu pārvalde dod garantiju sava sanācēja darbam, bet maksa par pakalpojumu tiks ietverta nākamā mēneša dzīvokļa rēķinā.

Kam sūdzēties, ja es uzskatu, ka dzīvokļa ūdens patēriņa skaitītājs ir bojāts?

Ūdens patēriņa skaitītājs ir dzīvokļa saimnieka īpašums, viņš pats ir atbildīgs par tā stāvokli. Ja jums šķiet, ka skaitītājs sācis griezties ātrāk nekā parasti, steidzami vērsieties jebkurā uzņēmumā, kas piedāvā skaitītāju verificāciju un nomaiņu. Par jauna skaitītāja uzstādīšanu dzīvokļa īpašniekam jāmaksā pašam.

Kam sūdzēties, ja daunoņas salauzuši pastkastī?

Par visiem koplietošanas telpās nepieciešamajiem remonta darbiem, tai skaitā pastkastī remontu, pašvaldības namu pārvaldes klientiem jāinformē sava nama pārziņis (shēma jau zināma – nama pārziņa telefona numurs atrodams dzīvokļa rēķinā). Svarīgi: pastkastī skaitās mājas kopīpašums, tāpēc tiek labotas par mājas kopējiem remonta uzkrājumiem.

Kam sūdzēties par trokšņainiem kaimiņiem?

Par sabiedriskās kārtības traucējumiem, pat ja tie notiek aiz privāta dzīvokļa durvīm, jāziņo pašvaldības policijai. Policistiem tādā gadījumā jāierodas notikuma vietā un pārkāpums jāfiksē aktā. Ja sakrājies pietiekami daudz aktu un sūdzību, nākamais solis ir dzīvokļu īpašnieku vērsšanās tiesā (viņu intereses var pārstāvēt arī pārvaldnieks). Tiesā mājas iemītnieki var pieprasīt daudzoņu izlikšanu un viņu dzīvokļa pārdošanu izsolē.

Atgādināsim, ka trokšņot daudzdzīvokļu mājās aizliedz Rīgas domes saistošie noteikumi, kuros teikts:

„Rīgas administratīvajā teritorijā aizliegts trokšņot, ja tas traucē apkārtējo personu mieru, iestāžu, organizāciju normālu darbību, bet nav saistīts ar satiksmi vai pasākumiem, kas saskaņoti ar Rīgas pilsētas izpilddirektoru, un trokšņim nav pastāvīgs raksturs. Par pastāvīga trokšņa radīšanu ar savu darbību vai bezdarbību, kas pārsniedz normatīvajos aktos noteiktos trokšņa normatīvus vai robežlielumus, vainīgā persona saucama pie atbildības likumā noteiktajā kārtībā”

Rīgas domes noteikumos ir vēl viens punkts attiecībā uz troksni:

„Ja pārkāpums ir izdarīts laikā no plkst. 7.00 līdz plkst. 23.00, uzliet naudas sodu fiziskajām personām līdz 100 latiem, bet juridiskajām personām līdz 500 latiem. Ja pārkāpums ir izdarīts laikā no plkst. 23.00 līdz plkst. 7.00, fiziskajām personām uzliet naudas sodu no 20 līdz 150 latiem, bet juridiskajām personām no 200 līdz 600 latiem. Ja šāds pārkāpums ir izdarīts atkārtoti gada laikā no lēmuma par soda uzlikšanu pieņemšanas dienas, neatkarīgi no pārkāpuma izdarīšanas laika fiziskajām personām uzliet naudas sodu no 100 līdz 250 latiem, bet juridiskajām personām no 500 līdz 1000 latiem”.

Kam sūdzēties, ja pazaudēta ārdurvju elektroniskā atslēga (čips)?

Ar lūgumu atjaunot pazaudēto čipu SIA Rīgas namu pārvaldnieks klientiem jāvēršas pie sava nama pārziņa, visiem pārējiem – pie sava pārvaldnieka.

Kam sūdzēties par sētnieku, kurš pienācīgi nekopj pagalmu vai nemazgā kāpņu telpas? Kas tiks darīts, lai šo nepilnību novērstu?

Ministru kabineta noteikumi Nr.906 nosaka regulāri veicamos koplietošanas telpu un mājai piederīgās zemes apkopes darbus. Par zālienu un celiņu kopšanu tur teikts lakoniski – jākopj regulāri, bet kāpņu telpā mitrā uzkopšana sētņiekam jāveic vismaz vienu reizi nedēļā, sliktos laikapstākļos vēl biežāk – dzīvojamās mājas pārvaldītāja noteiktajos termiņos. Logi kāpņu telpā jāmazgā vismaz vienu reizi gadā.

Pašvaldības apsaimniekošanas uzņēmumā *Rīgas namu pārvaldnieks* paskaidroja, ka sūdzību gadījumā uz attiecīgo māju noteikti dodas komisija, kas veic pārbaudi un sastāda aktu, ja kāpņu telpa vai pagalmi patiešām nav pienācīgi apkopti. Pēc iedzīvotāju pieprasījuma mājai var norīkot citu sētņieku.

Kam sūdzēties, ja sētņieks izcērt krūmus un bojā kokus pie mājas?

Rīgas domes saistošajos noteikumos Nr. 204 teikts:

„Apstādījumos aizliegts:

- 6.1. bez koku ciršanas atļaujas saņemšanas cirst kokus, izņemot normatīvajos aktos noteiktos gadījumus (ar to domāti avārijas gadījumi – red.);
- 6.2. lauzt un apzāģēt kokus, to zarus, bojāt mizu, stumbru un saknes, kā rezultātā bojājuma dēļ koks daļēji vai pilnībā zaudē savu augtspēju;
- 6.3. veicot ar koka vainagošanu saistītus darbus, samazināt koka lapotnes masu vairāk par 20%”.

Protams, katrā pilsētā ir spēkā savi apstādījumu aizsardzības noteikumi. Piemēram, Rīgā sētņieku pienākums ir apgriezt kokus un krūmus zarus, kas traucē gājēju vai mašīnu pārvietošanos. Bet nepārdomāta izciršana ir aizliegta, ja kas tāds notiek, nekavējoties jāziņo pašvaldības policijai, kura sastādīs aktu un sodīs vainīgo.

Kāds sods vainīgajiem paredzēts? Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā rakstīts:

„67. pants. Koku patvaļīga ciršana un bojāšana

Par augošu koku patvaļīgu ciršanu vai bojāšanu uzliek naudas sodu fiziskajām personām no 50 līdz 500 latiem, bet juridiskajām personām – no 100 līdz 1000 latiem. Par aizsargājamo koku patvaļīgu ciršanu vai bojāšanu uzliek naudas sodu fiziskajām personām no 100 līdz 500 latiem, bet juridiskajām personām – no 200 līdz 1000 latiem”.

Ja pārkāpums izdarīts Rīgas teritorijā, vainīgajai personai piedevām būs jāatlīdzina videi nodarītie zaudējumi.

Kam sūdzēties, ja pie mājas nav nopļauta zāle? Kādi normatīvi šai gadījumā ir spēkā?

Vispirms vajadzētu pie sava nama pārziņa noskaidrot, kad paredzēta nākamā pļaušana. Ja zāle atkal netiek nopļauta, der vērsties sava rajona izpilddirekcijas administratīvajā inspekcijā, kura var uzlikt naudas sodu nevižīgajam pārvaldniekam. Rīgas pilsētas rajonu izpilddirekciju tālruni:

- Pārdaugavas izpilddirekcija – 67012283;
- Ziemeļu izpilddirekcija – 67026602;
- Austrumu izpilddirekcija – 67013500.

Taču jāteic, ka nenopļauta zāle pie mājas ir stiepjams jēdziens. Dažam vajadzīgs gluds zāliens kā futbola laukumā, bet dažam arī nezāļu biežna būs gana laba. Noskaidrot, ko uzskatīt par nekoptu zāļu zonu, mums palīdz Rīgas domes saistošie noteikumi Nr. 125. Lūk, kādas prasības namu pārvaldītājiem izvirza šis dokuments:

„4. Komerccabiedrības atbilstoši noslēgtajam līgumam, dzīvokļu īpašnieku sabiedrības, namīpašumu, zemesgabalu un citu teritoriju īpašnieki, valdītāji, pārvaldnieki – pilnvarnieki, lietotāji – nomnieki nodrošina:

4.1. nekustamā īpašuma teritorijā – teritorijas sakopšanu, zālienu nopļaušanu (zāles garums nedrīkst pārsniegt 20 cm), apstādījumu uzturēšanu, nepieļaujot būvgružu un atkritumu uzkrāšanos, kā arī noslēdzot ar atkritumu apsaimniekotāju līgumu par sadzīves atkritumu savākšanu un izvešanu;

4.2. īpašuma teritorijā esošo koku, krūmu un to zaru apzāģēšanu gar ietvēm un brauktuvēm (vietās, kur tiek traucēta gājēju un transporta pārvietošanās) un to novākšanu”.

Kam sūdzēties, ja kaimiņi met atkritumus jūsu konteinerā? Ko varētu darīt lietas labā?

Tas ir ļoti sarežģīts jautājums. Problēmas ar atkritumiem rodas gandrīz vai katrā Rīgas pagalmā. Apsaimniekotājs var piedāvāt iedzīvotājiem konteineru vākam piestiprināt slēdzējmehānismu, taču par to jānobalso vairākumam dzīvokļu īpašnieku Dzīvokļa īpašuma likumā noteiktajā kārtībā.

Ja iedzīvotājiem izdodas aizturēt cilvēku, kurš nelikumīgi izmet atkritumus mājas konteinerā, viņiem jāizsauc pašvaldības policija, lai tā fiksētu pārkāpumu un sodītu vainīgo.

Kam sūdzēties par kaimiņiem, kas applūšina manu dzīvokli? Kas tiks darīts lietas labā?

Dzīvokļa īpašniekam jāvēršas pie dzīvojamās mājas apsaimniekotāja. Ja tas ir pašvaldības uzņēmums SIA *Rīgas namu pārvaldnieks*, avārijas novēršanas un dzīvokļa apsekošanas pieprasījumu pieņems jūsu nama pārziņis. Savs pārziņis jeb, citiem vārdiem runājot, mājas meistars ir katrā mājai, ko apsaimnieko SIA *Rīgas namu pārvaldnieks*, un viņa tālruna numurs obligāti tiek norādīts dzīvokļa rēķinā. Pieņemumu var nodot arī sava iecirkņa (piemēram, Purvciema, Pļavnieku utt.) dispečeram.

Kam sūdzēties, ja sētņieks vai kaimiņš man aizliedz iekopt puķu dobi aiz loga?

Iespējams, daudziem tas būs pārsteigums, bet kaimiņiem patiešām ir tiesības iebilst pret jaunu puķu dobi ierīkošanu pie mājas. Viņiem pat nav jāpierāda, ka jūsu puķītes aizskar viņu estētiskās jūtas utt.

Lieta tāda, ka zeme ap māju ir visu dzīvokļu īpašnieku kopīpašums, tāpēc ideālā gadījumā jebkādi labiekārtošanas darbi ir veicami tikai ar dzīvokļu īpašnieku kopības piekrišanu.

Tomēr izeja ir – Dzīvokļa īpašuma likums ļauj puķkopim uzvarēt neapmierināto kaimiņu, vajag tikai savākt dzīvokļu īpašnieku vairākuma parakstus par labu jūsu dobei un balsošanas rezultātus iesniegt namu pārvaldē.

Kam sūdzēties par sētņieku, kurš indē klaiņojošos kaķus?

Uzreiz jāteic – dzīvnieku nogalināšana, lai arī klaiņojošu, Latvijā ir krimināli sodāms noziegums. Dzīvnieku aizsardzības likuma 44. pantā rakstīts:

„Dzīvnieku aizliegts nogalināt. Aizliegums neattiecas uz:

- 1) lauksaimniecības dzīvniekiem;
- 2) dzīvnieka eitanāziju;
- 3) medībām;
- 4) zveju;
- 5) kaitīgo grauzēju un kukaiņu iznīcināšanu;
- 6) gadījumiem, kad dzīvnieks, uzbrūkot cilvēkam, apdraud viņa veselību vai dzīvību;
- 7) gadījumiem, kad dzīvnieka nogalināšana paredzēta infekcijas slimību vai invazīvo sugu apkarošanas programmā;
- 8) izmēģinājumu dzīvnieku nogalināšanu, ja to paredz izmēģinājuma mērķis”.

Problēma tikai tā, kā pierādīt, ka indētājs bijis tieši sētņieks. Bet ar sūdzību jāvēršas gan Valsts policijā, gan savā namu pārvaldē, gan Pārītkas un veterinārajā dienestā (uztīcības tālrunis 67027402).

Kam sūdzēties, ja mani neapmierina kāda no dzīvokļa rēķina pozīcijām?

Papildu informāciju par dzīvokļa rēķinā norādītajiem pakalpojumiem var operatīvi iegūt jebkurā SIA *Rīgas namu pārvaldnieks* klientu apkalpošanas centrā. Šādi centri atrodas visos namu pārvaldes iecirkņos, bet darbojas arī galvenais Klientu apkalpošanas centrs Brīvības ielā 49/53 (1. stāvs).

Turpat var uzrakstīt iesniegumu ar prasību veikt pārrēķinu, kā arī rakstiski atteikties apmaksāt strīdīgo pozīciju, ja saņemtie skaidrojumi jūs neapmierina. Atgādināsim, ka pārvaldniekam nav tiesību dzīvokļa īpašniekam apņēmīgi kavējuma naudu par nokavētu maksājumu (vai tā daļu), ja cilvēks oficiāli apstrīdējis tā likumību. To, kurai pusei taisnība, šajā gadījumā var izšķirt tikai tiesa.

33 IEMESLI SŪDZĪBĀM

← Turpinājums no 6-7. lpp.

Kam sūdzēties, ja jūsu mājā pēc īpašnieka nāves kāds dzīvoklis ilgi stāv tukšs, bet namu pārvalde turpina tam izrakstīt rēķinus ar augošu parādu?

Pārvaldnieks var par šādu faktu informēt pašvaldību, kura veiks pārbaudi. Bet tas ir atkarīgs no pārvaldnieka brīvas gribas.

Labāk būtu, ka iedzīvotāji paši informētu Rīgas domes Mājokļu un vides departamentu (Brīvības ielā 49/53) par dzīvokli, kas palicis tukšs pēc īpašnieka nāves. Ja izrādīsies, ka miris vientuļš cilvēks, kuram nav mantinieku, dzīvokli pārņems valsts un pēc tam nodos pašvaldības bilancē.

Kam var sūdzēties par pašvaldības apsaimniekošanas uzņēmuma namu pārziņi, kurš nereaģē uz iedzīvotāju sūdzībām un prasībām (piemēram, neierodas konstatēt dzīvokļa applūdināšanas faktu)?

Par dzīvokļa applūdināšanu jāziņo iespējami ātri, negaidot, kad slapjā vieta nožūs. Saskaņā ar SIA Rīgas namu pārvaldnieks iekšējiem noteikumiem komisijai namu pārziņa vadībā jāapmeklē cietuša dzīvoklis 48 stundu laikā pēc avārijas (privātie apsaimniekotāji cenšas reaģēt vēl ātrāk, viņu darbības regulē pārvaldīšanas un apsaimniekošanas līgums).

Ja pašvaldības namu pārziņis ir ignorējis dzīvokļa īpašnieka pieprasījumu, jāraksta iesniegums Klientu apkalpošanas centram vai pašam iecirkņa priekšniekam, kurš ir pilnvarots risināt tamlīdzīgus konfliktus. Nav līdzējis? Adresējam sūdzību SIA Rīgas namu pārvaldnieks vadītājam Ervinam Straupem, arī to var nodot jebkurā klientu apkalpošanas centrā.

Kam sūdzēties, ja pašvaldības apsaimniekošanas uzņēmuma darbinieks pacēlis balsi uz mājas iedzīvotājiem? Kas tiks darīts, lai turpmāk tas neatkārtotos?

Vislabāk jau par SIA Rīgas namu pārvaldnieks darbinieka nekorektu rīcību ziņot Klientu apkalpošanas centram, iesniedzot rakstveida iesniegumu ar lūgumu informēt cietušo klientu par veiktajiem pasākumiem. Tāpat arī var par incidentu ziņot anonīmi pa tālruni **67415454**. Vainīgā sodīšana būs atkarīga no konkrētās situācijas.

Kam sūdzēties, ja mēs raizējamies par gados vecu kaimiņu, kurš ilgi nav redzēts? Kas tiks darīts?

Nekādi normatīvie akti šajā jautājumā Latvijā nav izgudroti, tāpēc jārikojas, kā saprāts liek. Pirmkārt, jāvēršas namu pārvaldē, kam divu triju dienu laikā jāapseko attiecīgais dzīvoklis. Parasti pārvaldnieka pārstāvji zvina pie dzīvokļa durvīm, ja tās neviens neatver, tad tiks veikta elektroenerģijas patēriņa skaitītāja rādījumu. Ja vairāku dienu laikā rādījums nemainās, pārvaldnieks uzaicina pašvaldības policijas darbiniekus un atver durvis mājokļa pārbaudei. Diemžēl nereti šādos gadījumos tiek atrasts mirušā saimnieka liķis... Satrauktajiem iedzīvotājiem ir tiesības arī uzreiz vērsties pašvaldības policijā.

Kam sūdzēties, ja jūsu mājā nekas netiek darīts, lai samazinātu ūdens korekciju?

Kam sūdzēties, tas ir sarežģīts jautājums. Ministru kabineta noteikumi Nr. 1013 paredz šādu ūdens korekcijas un tās apkaurošanas kārtību:

„19. Ja dzīvojamās mājas aukstā ūdens ievadā, kā arī kādā atsevišķā īpašumā vai visos atsevišķajos īpašumos ir uzstādīti skaitītāji un tie ir pārbaudīti, bet veidojas starpība starp mājas kopējā skaitītāja rādījumu un dzīvokļu īpašumos noteikto ūdens patēriņu, ieskaitot arī avārijās un remontā nopludināto ūdens daudzumu, tiek veikts ūdens patēriņa pārreķināšana, ūdens patēriņa starpību sadalot proporcionāli ūdens patēriņam dzīvokļu īpašumos...”

30. Ja ūdens patēriņa sadales aprēķinā trīs mēnešus pēc kārtas veidojas ūdens patēriņa starpība, kas lielāka par 20%, un ir saņemts attiecīgs dzīvokļa īpašnieka iesniegums, pārvaldnieks sešu mēnešu laikā noskaidro ūdens patēriņa starpības rašanās iemeslus, rakstiski informē dzīvokļu īpašniekus par nepieciešamajiem pasākumiem ūdens patēriņa starpības samazināšanai un kopā ar dzīvokļu īpašniekiem izvērtē iespēju tos īstenot.”

Kā redzat, jebkuram pārvaldniekam – gan pašvaldības, gan privātajam, ir pienākums cīnīties ar korekciju. Taču iedzīvotājiem pašiem vispirms jāizrāda iniciatīva un jāraksta iesniegums.

SIA Rīgas namu pārvaldnieks mums paskaidroja, ka pašvaldības uzņēmuma darbinieki, saņemusi iesniegumu, noteikti pārbauda mājas kopējo komunikāciju stāvokli. Iespējams, ka lielās korekcijas cēlonis ir sūce pagrabā. Taču ar to viņu darbs beidzas, ja iedzīvotāji neielaiž pārvaldnieku dzīvokļos pārbaudes efektīvākās daļas veikšanai – dzīvokļu skaitītāju rādījumu nolasišanai.

Piespiet pārvaldnieku tomēr apmeklēt dzīvokļus iespējams divos veidos. Pirmais – dzīvokļu īpašnieku kopība pieņem attiecīgu lēmumu, otrs – tiek ievēlēts mājas vecākais, kurš tad arī kopā ar namu pārvaldes darbiniekiem pārbauda dzīvokļu ūdens skaitītājus un paātrina procesu. Ja kāds no mājas iemītniekiem tomēr atsakās ielaist komisiju dzīvoklī, pārējiem vismaz kļūs skaidrs, kur dzīvo potenciālie noteikumu pārkāpēji.

Jāpiebilst, ka pēc dzīvokļos veiktajām pārbaudēm ūdens korekcija bieži vien samazinās, tātad tamlīdzīgi „reidi” ir efektīvs psiholoģiskais ierocis cīņā ar ūdens zudumiem.

Kam sūdzēties, ja SIA Rīgas namu pārvaldnieks rajona iecirknī nepienem mūsu sūdzības?

Vislabāk būtu rakstisku paziņojumu par šo pārkāpumu iesniegt SIA Rīgas namu pārvaldnieks Klientu apkalpošanas centrā vai arī atstāt anonīmu informāciju autoatbildētājā **67415454**. Protams, ir risks, ka jūsu iesniegums ceļos pa apli – atkal iecirknis, atkal atteikums.

Kam sūdzēties, ja jūsu māja atrodas uz privātās zemes un nomas maksa jums šķiet pārāk liela?

Maksu par privātās zemes nomu nosaka likums „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās”. Saskaņā ar likuma pašreizējo variantu par nomas maksu jāvienojas zemes un mājas īpašniekiem. Ja puses nespēj vienoties, maksa nosakāma 6% apmērā no zemesgabala kadastrālās vērtības.

SIA Rīgas namu pārvaldnieks aprūpētājām mājām vidējā nomas maksa šobrīd ir 4% no zemes kadastrālās vērtības. Protams, var gadīties, ka viena māja maksā 2%, cita 6%, ja pārvaldniekam nav izdevies citādi vienoties ar zemes īpašnieku.

Iedzīvotājiem ir tiesības piedalīties sarunās ar zemes īpašnieku, lai pārliecinātos, ka pārvaldnieks viņu labā dara visu iespējamo. Šai nolūkā jāievēl pilnvarotā persona – kāds no dzīvokļa īpašniekiem vai pat ar māju nesaistīts cilvēks ar attiecīgu pieredzi. Pilnvaroto personu apstiprina ar kopsapulces lēmumu, par viņu jānobalso 50% dzīvokļu īpašnieku + viena balss.

Pēc tam pilnvarniekam ar kopsapulces protokolu jānodod uz savu SIA Rīgas namu pārvaldnieks iecirkni un jāinformē pārvaldnieks par iedzīvotāju pieņemto lēmumu, kā arī jāpalūdz, lai viņam dara zināmu ar zemes īpašnieku paredzēto sarunu laiku un vietu.

Pilnvarnieks jāuzaicina uz sarunām, un viņam ir tiesības izvirzīt zemes īpašniekam savus nomas nosacījumus un piedalīties kompromisa meklējumos. Taču jāatceras: ja vienošanās netiks panākta, zemesgabala īpašnieks vērsīsies tiesā un pieprasīs viņam pēc likuma pienākošos 6% no kadastrālās vērtības.

Kam sūdzēties, ja nav skaidrs, kur paliek mūsu remonta uzkrājumi?

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 1014 pašvaldības namu pārvalde katru gadu līdz 1. aprīlim sniedz iedzīvotājiem pārskatu par iepriekšējā kalendāra gadā iekasēto un izlietoto maksu par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu (privātās namu pārvaldes var darīt to citā laikā atbilstoši ar klientiem noslēgtā līguma nosacījumiem).

Tas nozīmē, ka no 1. aprīļa ikviens dzīvokļa īpašnieks var pieprasīt no pārvaldnieka pārskatu. Pašvaldības SIA Rīgas namu pārvaldnieks pārskatus par 2012. gadu saviem klientiem nosūtīja nodrukātus uz aprīļa dzīvokļu rēķinu otras pusēs.

Ir ļoti svarīgi rūpīgi izpētīt pārskatu, jo tas parāda, kā namu pārvalde tērējusi no iedzīvotājiem saņemto naudu. Pārskatā ir norādīts, cik daudz naudas remonta fondā ieskaitīts iepriekšējā gadā, kādi ir kopējie uzkrājumi un kādiem darbiem uzkrājumi 2012. gadā tērēti.

Salīdzinot 2011. un 2012. gada pārskatus, dzīvokļa īpašnieks var skaidri saprast, kas notiek ar remonta uzkrājumiem. Ja cilvēks tādu pārskatu nav saņēmis vai pārskatīšanās pēc iemetis papīrgrozā, viņam ir tiesības pieprasīt no namu pārvaldes kopiju. SIA Rīgas namu pārvaldnieks klienti pārskata kopijas var saņemt Klientu apkalpošanas centrā vai pie sava iecirkņa vadītāja.

Kam sūdzēties, ja pašvaldības namu pārvaldes iecirknī jums nerāda mājas lietu vai kaut daļu tajā ietilpstošo dokumentu – informāciju par remontdarbiem, tāmes un rēķinus?

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 908 jebkuram dzīvokļa īpašniekam ir tiesības iepazīties ar svarīgākajiem mājas lietas dokumentiem, kas raksturo mājas un zemesgabala tehnisko un finansiālo stāvokli. Šie dokumenti jāuzrāda pēc pirmā pieprasījuma.

Taču SIA Rīgas namu pārvaldnieks mums paskaidroja, ka māju lietas vēl tiek veidotas. Visi dokumenti esot, bet tie atrodas dažādās uzņēmuma nodaļās. Plānots viena divu gadu laikā visu apjomīgo arhīvu sakārtot un izlikt internetā, bet pieklūt ziņām varēs tikai katras konkrētās mājas dzīvokļu īpašnieki.

Bet pagaidām, jāatzīst, ka problēmas ar māju lietām uzņēmumā Rīgas namu pārvaldnieks pastāv. Izeja šāda: jāraksta savam nama pārzinim iesniegums, norādot, ar kādiem dokumentiem jūs vēlaties iepazīties. Iecirkņa darbiniekam noteikti jādod atbilde, kad un kur šos dokumentus varēs apskatīt.

Kam sūdzēties, ja gada tāmē mājai paredzēti remontdarbi, bet tie netiek veikti?

Par 2013. gadā iepļānotajiem remontdarbiem namu pārvaldes klientiem bija jāuzzina no attiecīgā perioda apsaimniekošanas tāmes. Ja jums tādas tāmes nav, droši dodieties pie pārvaldnieka un pieprasiet kopiju.

Visiem plānotajiem darbiem mājā jānotiek atbilstoši grafkam, taču, ja iedzīvotāji šogad krāj naudu jaunam jumtam, droši vien tik ātri remontu viņi nesagaidīs. Nepieciešamā remonta fonda izveidei būs nepieciešami 12 līdz 36 mēneši.

Dažkārt pārvaldnieks paziņo, ka mājā ir pārāk daudz parādnieku, tāpēc remonta uzkrājumi eksistē tikai uz papīra. Tā nedrīkst teikt! Remonta uzkrājumi pieder visiem mājas īpašniekiem, bet parādā ir tikai daži, tāpēc parādnieku esamība nedrīkst kavēt pārvaldnieku īstenot iepļānotos remontdarbus.

Sūdzēties par remonta kavēšanos un saņemt skaidrojumus attiecībā uz tāmi pašvaldības SIA Rīgas namu pārvaldnieks klienti var Klientu apkalpošanas centrā vai sazinoties ar savu nama pārzini.

Par ko tieši sūdzēties pašam SIA Rīgas namu pārvaldnieks valdes priekšsēdētājam Ervinam Straupem? Kādos gadījumos ir vērts pierakstīties pie viņa uz pieņemšanu un kādos sūdzība tiks pāradresēta attiecīgajam iecirknim un mums atkal nāksies samierināties ar klaju atrakstīšanos?

Ja pašvaldības namu pārvalde darbotos tik precīzi kā pulkstenis, visas iedzīvotāju problēmas tiktu atrisinātas iecirkņos. Pagaidām vēl tā nav, ar daudziem jautājumiem nākas iet pie galvaspilsētas galvenā namu pārvaldnieka.

SIA Rīgas namu pārvaldnieks mums paskaidroja, ka Ervins Straupe izskata visus iesniegumus saistībā ar konfliktiem un sūdzībām par to, ka namu pārvalde neizpilda savus tiesos pienākumus. Tādā gadījumā var vai nu uzrakstīt iesniegumu, aiziet uz namu pārvaldes vadības tikšanos ar iedzīvotājiem (parasti notiek reizi mēnesī, bet šobrīd nākamā plānota augustā), vai arī pieteikties uz pieņemšanu pie valdes priekšsēdētāja. Patlaban gaidīt sarunu ar Ervinu Straupi iedzīvotājiem nākas aptuveni divus mēnešus.

Kam sūdzēties, ja namu pārvaldes iecirknī norakstīta nauda par remonta vai citiem darbiem, kas patiesībā nav veikti?

Pierādīt, ka mājas remonta uzkrājumi pirms pieciem sešiem gadiem iztērēti fiktīvu darbu samaksai, būs ļoti sarežģīti, jo pat sertificētam inženierim būs grūti noteikt, vai pirms tik ilga laika kaut kas tiešām darīts. Taču tagadnē par savu naudu noteikti vajag cīnīties!

Piemēram, mūsu lasītāji pavēstīja šādu stāstu. Namu pārvalde bija iepļānojusi iztīrīt mājas pagrabu, paredzot šim darbam vairāk nekā 2000 latu, taču pagrabs bija tik tīrs, ka strādnieki vienkārši pasēdēja pie konteīnera, papīpēja un aizbrauca. Māja par viņu pīppauzi samaksāja lielu naudu.

Ar sūdzībām par tamlīdzīgiem pārkāpumiem SIA Rīgas namu pārvaldnieks klienti var vērsties Klientu apkalpošanas centrā. Svarīgi, lai paziņojumu par nepaveiktajiem darbiem parakstītu iespējami vairāk dzīvokļu īpašnieku. Plānoto remontdarbu sarakstu var atrast 2013. gada tāmē, ko iedzīvotāji saņēma 2012. gada rudenī.

Taču pašvaldības uzņēmums piedāvā iedzīvotājiem jaunu kontroles iespēju, kas privātajās namu pārvaldēs tiek izmantota jau sen. Dzīvokļu īpašniekiem ir tiesības ar kopsapulces lēmumu noteikt, ka darbus līdz 500 latu (var izvēlēties arī jebkuru citu summu – 100, 200, 1000 latu utt.) vērtībā pārvaldnieks drīkst pieņemt tikai mājas vecākā klātbūtnē. Tādējādi mājas pilnvarnieks vienmēr varēs pārbaudīt, vai remonta uzkrājumi nav izmesti vējā.

Kā pierakstīties uz pieņemšanu pie Ervina Straupes?

Pierakstīties var Rīgas domes Apmeklētāju pieņemšanas centrā **Kungu ielā 7/9** vai pa tālruni **67105910**.

Ar kādiem jautājumiem var vērsties pie konkrētiem pašvaldības namu pārvaldes valdes locekļiem?

Dažos jautājumos iedzīvotājiem tiešām labāk ir vērsties pie SIA Rīgas namu pārvaldnieks valdes locekļiem, nevis uzreiz tieši pie valdes priekšsēdētāja.

- Juridiskos jautājumus izskata **Dzintars Arbidāns**.
- Finansiālos jautājumus skata **Ivo Lecis**.
- Tehniskos jautājumus risina **Jeļena Jakovļeva**.

Tāpat kā pie SIA Rīgas namu pārvaldnieks vadītāja, arī pie uzņēmuma valdes locekļiem uz pieņemšanu var pierakstīties Rīgas domes Apmeklētāju pieņemšanas centrā **Kungu ielā 7/9** vai pa tālruni **67105910**.

Kam sūdzēties, ja pēc jūsu pirmās sūdzības par iecirkņa vadītāju, sētnieku vai citu namu pārvaldes darbinieku nav īstenoti nekādi pasākumi un attieksme nav mainījusies?

Pašvaldības uzņēmumā Rīgas namu pārvaldnieks sūdzības par darbiniekiem vienmēr izskata pats valdes priekšsēdētājs Ervins Straupe. Diemžēl par to, kādus sodus saņēmuši pārkāpumus izdarījušie darbinieki, mums neko nevarēja pastāstīt. Sacīja vien, ka katra situācija tiek izvērtēta individuāli.

Skaidrs viens: sūdzēties par rupju un neatsaucīgu namu pārvaldes darbinieku ir vērts jau tāpēc vien, lai pieaugtu tamlīdzīgu sūdzību kopējā masa, un tad kādā dienā tā sasniegs kritisko robežu un darbinieks zaudēs amatu.

Kam var sūdzēties par pašu namu pārvaldes vadītāju Ervinu Straupi?

Tādas sūdzības var izskatīt SIA Rīgas namu pārvaldnieks kapitāla daļu turētāja pārstāvis – Rīgas domes priekšsēdētājs Nils Ušakovs. Pārvaldnieka darbību juridisko novērtējumu pēc iedzīvotāju iesniegumiem veic Rīgas domes Mājokļu un vides departaments (**Brīvības iela 49/53**). **K**

CIK MAKSĀ KILOVATSTUN

Šķiet, drīz vajadzēs atgriezties pie skalu uguns vai dzīvot sveču gaismā...

Ilona MILLERE

Latvija spēsusi lielu soli pretī elektroenerģijas tirgus atvēršanai māj-saimniecībām un pie viena elektrības tarifu kāpuma, ko prognozē daudzi eksperti. Mēs teju iegūsim tiesības brīvi izvēlēties elektro-enerģijas piegādātāju, bet dārgi par to samaksāsim.

Šā gada sākumā Ministru kabinets akceptēja Ekonomikas ministrijas plānu atvērt elektroenerģijas tirgu māj-saimniecībām. Uzņēmumiem tirgus tika atvērts jau pirms kāda laika, un, jāatzīst, daudzi uzņēmēji žēlojas, ka sakarā ar to radušies papildu izdevumi.

Ko dod izvēles tiesības?

Visdrīzāk jau atvērtais elektroenerģijas tirgus finansiālu labumu nevienam nedos. Bet Latvijas iedzīvotājiem – tiem pašiem simtiem tūkstošiem, kuri pieraduši vakarā ieslēgt televizoru, glabāt pārtiku ledusskapī un lietot elektrisko tējkannu, tirgus liberalizāciju reklamē bezmaz vai kā debesu dāvanu!

„Tad, kad māj-saimniecības pašas varēs izvēlēties piegādātāju, vadoties pēc labākās cenas, elektroenerģijas tarifi kļūs īpaši izdevīgi!” apgalvo atbildīgās amatpersonas.

No vienas puses, tā arī ir – ja līdzšinējais uzņēmums piedāvās iedzīvotājiem augstu tarifu, viņi pāries pie konkurenta (iedegt gaismu Latvijas iedzīvotāju mājokļos šobrīd sapņo gan igauņi, gan krievi, gan skandināvi). No otras puses, brīvā tirgus apstākļos Sabiedrisko pakalpojumu

regulēšanas komisija (Regulators) vairs nevarēs kontrolēt to, cik ekonomiski pamatoti ir tarifi, tāpēc cenu var paaugstināt visi piegādātāji! Bet mums neatliks nekas cits, kā izvēlēties lētāko no dārgajiem...

Viltīgā OIK

Brīvais tirgus slēpj vēl vienas briesmas. Viena no elektroenerģijas tarifa sastāvdaļām ir OIK – obligātā iepirkuma komponente. Tā ir viltīga būtne, kas pamazām vien atņem Latvijas iedzīvotājiem miljoniem latu.

Lieta tāda, ka pirms kāda laika valdība pieņēma lēmumu iepirkt aizvien vairāk elektroenerģijas no „zaļajiem” ražotājiem. Diemžēl ar vēja ģeneratoru un uz Latvijas upītēm uzbūvēto hidroelektrostaciju palīdzību iegūtā elektrība maksā dārgāk, nekā ar gāzi ražotā. Parastos apstākļos tā nav konkurēt-spējīga!

Taču mūsu valdība lēma palielināt „zaļās” enerģijas daļu Latvijas kopējā energobilancē. Proti, tas mūs padarīšot mazāk atkarīgus no Krievijas gāzes utt. Sacīts – darīts! Ja 2009. gadā OIK daļa tarifā līdzinājās tikai 0,008 Ls par kWh, tad šogad tā jau pieaugusi līdz 0,189 Ls. Jūs labāk izpratīsiet situāci-

ju, ja pateiksim, ka OIK šobrīd veido aptuveni 25% no tarifa.

Sociālā dumpja draudu priekšā

No šīs sistēmas aptaukojas tikai „zaļās” elektroenerģijas ražotāji, pārējie sten un vaid. Bet Latvijas mērķis ir ar laiku iepirkt aizvien vairāk alternatīvās elektroenerģijas. Tātad arī OIK daļa elektroenerģijas kopīgajā cenā nemitīgi palielināsies.

Tādos apstākļos elektroenerģijas tirgus atvēršana var kļūt par īstu sodību. Vispirms pieaugs pašas elektroenerģijas cena, pēc tam ogles vēl piemetīs OIK. Iedzīvotāju izdevumi fantastiski pieaugs, un tas skars 900 tūkstošus māj-saimniecību.

Taču gada sākumā valdība mazliet attapās. Ekonomikas ministrs Daniels Pavļuts paziņoja, ka vispirms Ministru kabinetam jāizgudro, kā savaldīt satraukto OIK, un tikai pēc tam var atvērt tirgu – „pretējā gadījumā mēs izraisīsim sociālekonomiska rakstura dumpi”.

Politīķi uzklausa Pavļutu un atlika elektroenerģijas tirgus atvēršanu māj-saimniecībām. Nu

jau ir pavisam skaidrs, ka līdz paredzētajam termiņam – 2013. gada 1. septembrim – šo tirgus segmentu neizdosies liberalizēt. Taču projekts nav dziļi noraksts, to tikai virza citādi – viltīgāk.

Atkal cels nodokļus?

Jūnija sākumā Ekonomikas ministrija ieradās Ministru kabinetā ar obligātās iepirkuma komponentes iegrožošanas plānu, kas paredz daļu koncerna *Latvenergo* peļņas novirzīt speciālā Elektroenerģijas ražošanas atbalsta fondā, no kura tad „zaļo” elektrostaciju īpašniekiem tiktu kompensēta starpība starp elektroenerģijas obligātā iepirkuma pārdošanas cenu un tirgus cenu.

Daļēji OIK saglabāsies arī elektroenerģijas tarifā, tas ir, turpinās kā slogs gulties uz vienkāršo iedzīvotāju pleciem, taču jaunais fonds palīdzēs apstādināt šīs elektroenerģijas cenas sastāvdaļas pieaugumu.

Ministru kabinets Ekonomikas ministrijas ideju akceptēja, lai gan tā izraisīja emociju vētru. Piemēram, premjers Valdis Dombrovskis ierēdņiem paziņoja, ka tas vispār nav nekāds risinājums: „Jūs vienkārši pārliekat naudu no vienas kabatas

Kas šobrīd veido elektrības cenu brīvā tirgū?

MAINĪGĀ
SASTĀVDAĻA,
NOSAKA
TIRGUS

40%

VALSTS
NOTEIKTĀS
SASTĀVDAĻAS

60%

?

1,89
s/kWh

3,96
s/kWh

+

21%

Elektroenerģijas cena

Atbalsts ražošanai (OIK)

Pārvades un sadales
sistēmu pakalpojumi

PVN

DA?

citā, bet alternatīvās elektroenerģijas ražotāji turpina iedzīvoties uz valsts rēķina!”

Izskanēja pat doma, ka *Latvenergo* nespēs uzturēt fondu un Latvijā atkal nāksies celt nodokļus. Tādā gadījumā liktenīgo „zaļo” enerģiju atkal apmaksās paši iedzīvotāji, tikai netiešā veidā.

Latvenergo paliks bez peļņas

Tomēr lēmumu par speciāla fonda izveidi var uzskatīt par pieņemtu – OIK pieauguma apturēšanai elektroenerģijas tarifā plānots piešķirt 29 miljonus latu. Tas pilnībā atbilst dividendēm, ko valsts uzņēmums *Latvenergo* no 2012. gadā gūtās peļņas ieskaitījis valsts budžetā (koncerna kopējā peļņa bija 31,7 miljoni latu, bet 3,2 miljonus uzņēmums paturēja, lai ieguldītu attīstībā).

Protams, pasākumi pret OIK pieaugumu šķiet ļoti nedroši un īslaicīgi, bet formāli tie ļauj valdībai atgriezties pie jautājuma par elektroenerģijas tirgus atvēršanu mājāsaimniecībām. Domājams, ka drīz mēs uzzināsim jaunumus šajā jautājumā. Bet tas nozīmē, ka no valā palaista elektroenerģijas tarifa lēcieniem mēs neizvairīsimies.

Divkārša pieauguma rezerve

Un nobeigumā par to, ko nozīmē jēdziens „tirgus atvēršana”. Iedzīvotāji tādējādi gūs iespēju izvēlēties piegādātāju. Ja dzīvokļa vai mājas īpašnieks tādu izvēli nebūs izdarījis, elektrību viņam automātiski turpinās pārdot līdzšinējais operators – *Latvenergo*.

Bet valsts šai gadījumā atsakās no elektrības cenas regulēšanas (tā turpinās kontrolēt tikai OIK un to tarifa daļu, kas attiecas uz pārvades un sadales sistēmu pakalpojumiem). Bet jau šobrīd aptuveni 40% elektroenerģijas tarifa ir atkarīgi no pašas elektrības cenas. Tas nozīmē, ka aptuveni puse tarifa vairs neatradīsies Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas kontrolē un varēs mūs pārsteigt ar izmaiņām, cik tik.

Atgādināsim, ka saskaņā ar Eiropas statistikas aģentūras Eurostat datiem elektroenerģijas tarifs Latvijā ir piektais zemākais Eiropas Savienībā (13,7 EUR/100 kWh). Vislētākā elektrība ir Bulgārijā (9,6 EUR/100 kWh), visdārgākā Dānijā (29,7 EUR/100 kWh). Tātad pieauguma rezerve ir tāda, ka tik turies, un tas biedē. **K**

FAKTI

- Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas šā gada februārī veiktajiem aprēķiniem vidējās mājāsaimniecības izdevumi par elektrību pēc tirgus atvēršanas varētu pieaugt par 40–50 latiem gadā. Mājāsaimniecībām, kas gadā patērē 1200 kWh elektrības, nāksies maksāt 137,36 latus gadā – par 40% vairāk nekā šobrīd (98,16 lati). Mājāsaimniecībām, kas gadā patērē 2500 kWh, maksājumi pieaugs no 236,58 latiem līdz 286,17 latiem jeb par 21%.
- Jau 2012. gada 7. decembrī Ekonomikas ministrija nāca klajā ar negaidītu un zināmā mērā pat sensacionālu paziņojumu: līdz 2020. gadam elektroenerģijas cena Latvijā var pieaugt par 63%. Tarifs mājāsaimniecībām pēc prognozes pieaugs par 53%, lielajiem ražošanas uzņēmumiem – par 73%. Milzīgs pieaugums? Nepavisam ne! Jūs aizmirstat, ka tikai pēdējo triju gadu laikā elektroenerģijas tarifs Latvijā kāpis par 38%, un mēs to pārdzīvojām.
- Pēc tirgus atvēršanas mūsu elektrības rēķinos parādīsies trīs atsevišķas pozīcijas. Divas no tām noteiks valsts un apstiprinās Regulators, un par tām maksās visi elektroenerģijas patērētāji neatkarīgi no izraudzītā elektrības piegādātāja, un tās ir:
 - OIK (obligātā iepirkuma komponente) – valsts noteiktais atbalsts ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo koģenerācijā vai ražošanai izmanto atjaunojamos energoresursus (1,89 santīmi/kWh);
 - pārvades un sadales sistēmu pakalpojumi – izdevumi par elektroenerģijas piegādi (3,96 santīmi/kWh);
 - pašu elektroenerģijas cenu valsts vairs neregulēs, to noteiks savstarpēji konkurējošie pārdevēji.
- Varbūt jums būs interesanti uzzināt, cik dārgi Latvijas iedzīvotājiem maksā „zaļās” elektroenerģijas iepirkšana, kas tarifu paaugstina aptuveni par 20–25%. Precīzi skaitļi: 2011. gadā mēs par šo prieku samaksājām 176 miljonus latu, 2012. gadā jau 207 miljonus. Interesanti, ka, pastāvot šādai cenai, valstij ir izdevīgāk importēt lētāku elektroenerģiju, nevis ražot savu dārgo. 2010. gadā mēs iepirkām tikai 10% no Latvijai nepieciešamās elektroenerģijas, 2011. gadā – 16%, bet 2012. gadā – jau 20%. Te tev nu bija enerģētiskā neatkarība!
- Saprātīga pieeja elektroenerģijas tarifa pieauguma bremzēšanai Latvijā nav izdomāta, ierēdņi vienkārši pārdala mūsu samaksātos nodokļus, tātad elektrības cena nenovēršami turpinās kāpt.

VAI BRĪNUMMLĪDZEKLIS ELEKTRĪBAS TAUPIŠANAI?

Liene VARGA

Nesen internetā un avīzēs parādījās sludinājumi, kas agresīvi reklamē kādu brīnumainu ierīci, kas palīdzēsot mums elektroenerģijas patēriņu samazināt par 30–35%. Ieslēdz tādu brīnumkārbīņu kontaktligzdā, un lieta darīta, nākamajā mēnesī maksāsi par diviem trim latiem mazāk nekā parasti. Tā vismaz solīts sludinājumos.

Kas tā par ierīci, ja var atstāt ar garu degunu pat varo *Latvenergo*? Ierīces pārdevēji apgalvo, ka kārbīņa tur kaut ko izlīdzinot un kaut ko kompensējot, tāpēc arī ļaujot ietaupīt. Tā kā mūsu ļaudis, pirmkārt, nav īpaši bruņoti ar zināšanām fizikas jautājumos un, otrkārt, ir lielo elektrības rēķinu galēji nogurdināti, daudzi kārbīņas izplatītājiem tic uz vārda.

Rīgā tādu ierīci, kā teikts sludinājumos, var nopirkt par 14–16 latiem. Pārdevēji centīsies jūs pārliecināt, ka iztērēto naudu atgūsiet divos mēnešos, bet pēc tam sāksies reāla ekonomija.

Vai var ticēt cilvēkiem, kuri aktīvi cenšas mums iesmērēt šos *SberBox*, *smartBox*, *Energy Saver*, *Saving-box* utt.? Krievijas enerģētiski jaunmodīgo ierīci pārbaudījuši speciālā laboratorijā. Viņi nopirka vienu tādu aparātu – nelielu kārbīņu, kas atgādina parastu uzlādēšanas ierīci, uz kuras priekšējā paneļa atrodas gaismas diode. Modernākos modeļos vēl iebūvēts gaisa jonizētājs (grūti pateikt, kādam nolūkam, jo ekonomiju tas noteikti neveicina).

Speciālisti sadūšojās ieskatīties brīnumaparātā. Un ko viņi ieraudzīja? Zem vāciņa bija nenosakāma tilpuma

kondensators un neliels barošanas bloks gaismas diodei. Faktiski tas arī viss. Nav tikai skaidrs, kādā veidā tas varētu nodrošināt elektroenerģijas 30 procentu ietaupījumu.

Reklāmas lapīnās teikts, ka ierīce kompensēot daļu reaktīvās enerģijas. Patiešām, enerģija mēdz būt aktīvā un reaktīvā. Bet mēs, kas lietojam elektrību sadzīvē, maksājam tikai par patērēto aktīvo enerģiju. Par reaktīvo enerģiju maksā vien lieli uzņēmumi, tajos šai nolūkā pat uzstādīti speciāli skaitītāji.

Lielajos uzņēmumos tiešām uzstāda speciālas ierīces, lai „atslogotu” elektrotīklus no negatīvās slodzes. Tie ir reaktīvās jaudas kompensatori, samērā masīvas un sarežģītas ierīces, kas paredzētas noteiktai slodzei. Tai necīgajai mantiņai, ko jūs varat nopirkt par 14 latiem, ar šīm ierīcēm nav nekā kopēja.

Tātad mājas apstākļos kaut ko kompensēt nav iespējams. To mums apstiprināja arī *Latvenergo* Energoefektivitātes centrā, kur noslēpumainās kārbīņas vairākas dienas pārbaudīja speciālā stendā. Nekāda efekta! No teiktā izriet divi secinājumi. Ja jūs vēlaties taupīt uz gaismas rēķina, varbūt arī ir vērts iegādāties tādu aparātu. Zinātniski pierādāmu efektu tas nedos, toties psiholoģiskais efekts būs milzīgs. Esot pamanīts, ka brīnumkārbīņu īpašnieki sākot mainīt ieradumus: izejot no telpas, izslēdz gaismu, bez vajadzības nededzina elektrisko plīti un nedarbina pustukšu veļas mazgājamo mašīnu. Tādējādi daudzi drīz vien sākot izjust kaut kādu ietaupījumu.

Bet, ja jūs vēlaties taupīt pa īstam, vienkārši atvienojiet elektroaparātus no kontaktligzdas, kad tos nelietojat. Televizors vai mikroviļņu krāsns gaidīšanas režīmā „apēd” daudz vairāk kilovatstundu, nekā jūs cerat ietaupīt, pateicoties interneta veikalā nopirkta neizprotamam blokam. **K**

Cik daudz elektroenerģijas patērē elektroierīces gaidīšanas režīmā?

Ierīce	Novecojušie modeļi		Jaunākie modeļi	
	stundā	mēnesī	stundā	mēnesī
Personālais dators	80 Wh	57,6 kWh	3-5 Wh	2,1-3,6 kWh
Portatīvais dators	3 Wh	2,1 kWh	1,5 Wh	1,1 kWh
Lāzerprinteris	50 Wh	36 kWh	4-5 Wh	2,9-3,6 kWh
Televizors	10 Wh	7,2 kWh	0,1-0,3 Wh	0,07-0,2 kWh
Satelītantenas uztvērējs	11 Wh	7,9 kWh	0,5-1,0 Wh	0,3-0,7 kWh
Mūzikas centrs	6-8 Wh	4,3-5,7 kWh	0,5-1,0 Wh	0,3-0,7 kWh
Bezvadu telefona bāze	5 Wh	3,6 kWh	0,5-1,5 Wh	0,3-1,1 kWh
Mobilais telefons	7 Wh	5 kWh	0,5-1,5 Wh	0,3-1,1 kWh
Elektroplīts ar taimerī	6 Wh	4,3 kWh	2-4 Wh	1,4-2,8 kWh
Mikroviļņu krāsns ar taimerī	3 Wh	2,1 kWh	3 Wh	2,1 kWh

KOMUNĀLĀ PASAKA IZREDZĒTAJIEM

Kādiem vajadzētu būt 21. gadsimta mājokļiem? 1975. gada skaistās prognozes

Liene VARGA

Manās rokās nonākusi interesanta grāmata, saucas „Dažādu laikmetu mājokļi”, izdota 1975. gadā. Tikai pirms četriem gadu desmitiem speciālisti bija pārliecināti, ka jaunajā gadsimtā mēs baudīsim gluži neticamas ērtības. Piemēram, speciālisti paredzēja, ka roboti – mājkalpotāji parādīsies jau deviņdesmitajos gados. Kādas celtnieku un zinātnieku prognozes ir piepildījušās, bet kādas ne?

Gimenei ar vienu bērnu – četrstabu dzīvokli!

Atgādināšu, ka 50. un 60. gados PSRS būvētajās mājās neatkarīgi no stāvu skaita galvenokārt bija divstābu un vienstābas dzīvokļi. Četrus cilvēkus ģimenei piešķīra divstābu dzīvokli. 70. gados dzīvojamo platību sāka palielināt, ģimene ar vienu bērnu jau varēja tikt pie trīsstābu dzīvokļa. Lūk, kādus mūsu mājokļus iedomājās tā laika eksperti.

„Drīzā nākotnē mājās ievērojami pieaugs lielu dzīvokļu skaits. Mājās parādīsies četrus un piecus istabu dzīvokļi, jaunajos tuvāko gadu būvniecības projektos tādi jau paredzēti.

Turpmāk plānots triju cilvēku ģimenei piešķirt trīsstābu dzīvokli, četrus cilvēku ģimenei – četrstābu, t.i., ar tādu aprēķinu, lai katram cilvēkam būtu viena istaba.

Perspektīvā bez istabas katram ģimenes loceklim būs vēl viena liela kopīga istaba, domāta tikai atpūtai, draugu uzņemšanai, ģimenes svinību rīkošanai.”

Vai prognoze piepildījās? Nē! Šobrīd Latvijas pašvaldības atgriezušās pie pagājušā gadsimta vidus prakses – jaunajās pašvaldības mājās lielākā daļa ir vienstābas un divstābu dzīvokļi. Uz trīsstābu dzīvokli var cerēt tikai ģimene, kurā ir pieci un vairāk cilvēku. Protams, vidēji kvadrātmetru skaits uz vienu cilvēku ir palielinājies, bet princips „katram cilvēkam istaba” tā arī nav īstenojies.

Māja – konstruktors neradās

1975. gadā speciālisti uzskatīja, ka 21. gadsimta mājokļi būtiski atšķirsies no padomju sērijveida mājām:

„Viens no nosacījumiem, kam atbilstīs nākotnes mājokļi, būs iespēja pārplānot dzīvokļus atbilstoši to iemītnieku vajadzībām.

Šai nolūkā tiks izmantotas no viegliem, skaņu necaurīdīgiem materiāliem izgatavotas starpsienas, kā arī starpsienu skapji, ko bez grūtībām varēs uzstādīt jebkurā vietā.

Plaši izplatītas būs bīdāmas un salokāmas starpsienas. Ar tādu starpsienu palīdzību dzīvojamo istabu kopā ar blakustelpām varēs pārveidot par 30–40 kvadrātmetru lielu telpu.”

Ideja radīt ar vieglu rokas kustību pārveidojamus dzīvokļus šķita ļoti pievilcīga, taču tā arī netika realizēta. Tagad bīdāmas un salokāmas starpsienas var redzēt tikai biroju centros, kur tās ļauj divas mazas konferenču zāles pārvērst par vienu

lielu. Acīmredzot mājās mēs tomēr vēlamies stabilitāti.

Kam vajadzīgs trešais ūdens krāns?

Dzīvokļu platības un istabu skaita palielināšanu divdesmitā gadsimta celtnieki uzskatīja tikai par vienu mājokļa attīstības aspektu. Viņi paredzēja, ka paralēli attīstīsies arī sadzīves tehnika, un šajā jautājumā prognozētāji ir trāpījuši tieši mērķi.

„Mēdz teikt, ka pie laba ātri pierodot,” lasām 1975. gada apskatā. „Jaunās mājas tagad vairs nav iedomājamas bez gāzes, centralizētas apkures, kanalizācijas, karstā ūdens. Vecās mājas, kurās nav šo elementāro ērtību, vai nu nojauc, vai arī rekonstruē. Taču pēc kāda laika ar to būs par maz, par tamlīdzīgi iekārtotiem mājokļiem arī teiks, ka tie ir morāli novecojuši.

Jaunajā mājoklī blakus virtuves izlietnei ar laiku vietu atradīs automātiskās trauku mazgātavas un žāvētavas, aizvien pilnīgākas kļūs plītnis. Ēdienu uz tām varēs pagatavot daudz ātrāk. Mājasmaitei vairs nevajadzēs pastāvīgi uzraudzīt pīrāgu vai citu ēdienu, automātiskā ierīce pati izslēgsies, kad ēdiens būs gatavs.

Tamlīdzīgas iekārtas mājās parādīsies nedaudz vēlāk, bet ne tik tālā nākotnē elektriskā plītnis virtuvē nomainīs mazāk higiēnisko gāzes plīti, pienācīgu vietu ieņems arī iebūvēts ledusskapis.

Tāpat kā aukstumu, cilvēks mājoklī „uzvarēs” arī karstumu. Speciālas ierīces vasaras mēnešos atvēsinās gaisu līdz vajadzīgajai temperatūrai. Bet dienviņu rajonos līdzās ar zilu un sarkanu krāsu iezīmētajiem aukstā un karstā ūdens krāniem parādīsies trešais ar citādas krāsas apzīmējumu pazeminātas temperatūras ūdenim. Karstās dienās tas ir labākais dzēriens”.

No šiem futuristiskajiem pareģojumiem nav piepildījušies tikai divi – mūsdienu pasaulē joprojām eksistē mājas bez elementārām ērtībām un trešais krāns pazeminātas temperatūras ūdenim tā arī nav parādījies.

Ar sapni par kondicionieri

Paraudzīsimies, kādas ērtības vēl mums solīja pagājušajā gadsimtā. Piebildīšu, ka viss aprakstītais tolaik padomju cilvēkiem likās tik pārsteidzošs kā no fantastikas sacerējuma:

„Vienkāršāka kļūs arī mājokļa uzkopšana, jo būs automātiskas putekļu savākšanas ierīces. Vajadzēs tikai nospriest attiecīgo slēdzi.

„Tikai pirms četriem gadu desmitiem speciālisti bija pārliecināti, ka jaunajā gadsimtā mēs baudīsim gluži neticamas ērtības. Kādas prognozes ir piepildījušās, bet kādas ne?”

Jau tagad, neizejot no dzīvokļa, pa telefonu var sarunāties ar radiem un draugiem, kas dzīvo tūkstošiem kilometru attālumā, un tas nevienu nepārsteidz. Bet pienāks laiks, kad dzīvokļos būs videotelefoņi.

Uz virtuvē vai citā istabā uzstādīta ekrāna māte varēs redzēt, kas notiek bērniņstābā. Atkal atliks tikai nospriest vajadzīgo pogu.

Citādas būs arī dzīvokļos iebūvētās iekārtas. Skapjus, veļas kumodes, grāmatplauktus – visu nomainīs iebūvētas mēbeles. Jaunajās mājās tādas jau ir, bet nelielā skaitā. Būs daudz vairāk – veselās iebūvēto mēbeļu sienas, apdarinātas atbilstoši iedzīvotāju gaumei ar dažādu veidu koksnī vai vēlamās krāsas un raksta plastmasu, vai varbūt ar mums šobrīd vēl nezināmiem materiāliem.

Varbūt arī gulta nākotnes mājoklī ar laiku atdos vietu gaisa matracim, vēsam vasaras svelmē un ar sasildītu gaisu piepildītam ziemā.

Ārzmju zinātnieki jau šodien runā par mājas robotu, kas varēs pildīt visus mājā nepiecieša-

mos darbus – veikt uzkopšanu, uzklāt galdu, atnest, aiznest atpakaļ to vai citu priekšmetu, tas ir, darīt visu iepriekš izstrādātajā programmā paredzēto.

Tāda „mājkalpotāja” vai, pareizāk sakot, „mājkalpotājs”, iespējami īsā laikā paveicis uzdotos darbus, varēs iekārtoties tam atvēlētajā vietā, piemēram, kādā sienas skapja nodalījumā, un gaidīt tur nākamo uzdevumu. Ir doma, ka tādu robotu pakalpojumu cilvēki varēs izmantot jau 20. gadsimta 90. gados...”

Šķiet, no visa minētā uz papīra palicis tikai mājas robots, kuram būtu vajadzējis no rīta gatavot mums kafiju un pienest svaigu avīzi pie gultas. Bet iespējams, ka agrāk vai vēlāk cilvēce sagaidīs arī tādu tehnikas brīnumu.

Bet Latvijā tagad ir cits uzdevums – apgādāt cilvēkus vismaz ar kaut kādu pajumti. Vieni parādu dēļ vispār zaudējuši jumtu virs galvas, citi gadu desmitiem stāv rindā un ir priecīgi, ja no pašvaldības var saņemt vismaz istabēti koka graustā ar tualeti pagalmā. Bet jūs sakāt – roboti... **K**